

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 3

SAYI : 30

HAZİRAN 1964

İÇİNDEKİLER

Sayfa

OECD Rejimine girdikten sonra	3
Sabun ve sentetik temizleme maddeleri	6
Portreler	7
TSE haberleri	8—9
Örnek üzerine	11
Yurttan haberler	12—13
Sofralık üzüm standartı	14—15
Balık konserve kutuları standardı	16—17
Yeni yayınlar	18
Milletlerarası kabuklu fındık standartı	19
ISO haberleri	20
Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu	21
Avrupa Ekonomik Konseyi bozulur gıda maddeleri standardları çalışma grubu toplantısı yapıldı	23
O. Pazar'da son standard çalışmaları	24
Endonezya standardları divanı	25
1964 sanayi kongresi	26
TSE yayınları	27
Summary of Contents	30—32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Haziran 1964 tarihinde basılmıştır

BU SAYI ÜSTÜNE

Bilindiği üzere, ISO ve IEC dünya standardlarını birbirine yaklaşma yolunda çalışmaktadır. Bunların yanında, Avrupa ülkelerinin tarım ürünleri ile ilgili standardları yapmak için Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) da standard çalışmalarında bulunmaktadır. ECE'nin çalışmaları da ISO ve IEC gibi teknik komitelerde dayanmaktadır. ECE tarafından şimdije kadar hazırlanmış bulunan ve uygulama alanına konulan standardlardan çeşitli yazılarımıza sözdedilmiştir. STANDARD'in bu sayısında ise Faruk A. Sünter, bu standardların hazırlıklarını yapan teknik komitelerde memleketimizin temsil edilmesi zorunluğunu üzerinde durmaktadır. Geçen sayımızda sözkonusu ettiğimiz fındık ve badem ile ilgili olarak Barselona'da yapılan toplantıda bu temsilin zorunlulığı iyice gösterilmiştir. Sünter'in bu yazısında, probleme bir çözüm yolu bulunamadığı, bir takım kişisel düşünce ve davranışlarının, söyle tasarruf anlayışlarının memleket menfaatlerini kösteklediği belirtilmektedir. TSE'nin dar bütçe olağanları bütün teknik komite çalışmaları na katılma hususunda en büyük engeli teşkil ettiğine göre bu konuya Tarım ve Ticaret Bakanlıklarının ilgi göstermesi, çalışmaların ortak olarak izlenmesi gerekligine STANDARD da inanmaktadır.

STANDARD'in ilk sayısından başlayarak yedinci sayfamızda Standard Dünyasından Portreler verdik. Bu portreleri devamlı olarak dış ülkelerin standard konusundaki yetkililerinden seçmiştik. Artık memleketimizde standard konuları üzerinde çalışanları okuyuculara ve standard dünyasına tanıtmaya karar verdik, bu kararın ilk uygulamasına da geçen sayımızda başladık. Türkiye'de standard çalışmalarında ilk akla gelen, TSE'yi kuran, TSE sitesini yaratan Faruk A. Sünter'in portresini ilk olarak yayımladık. Bu sayımızda ise TSE'nin ilk Genel Sekreteri Necmi Tanyolaç ile ondan sonra bu görevi yapan İbrahim Kutlutan'ın portrelerini veriyoruz. Gelecek sayılarımıza, öteki standardçılardanımızın portrelerini vereceğiz.

STANDARD

TS. 55'e uygun

MUFAKTA-BANYODA-SANAYIDE

EN MÜKEMMEL YAKIT

AYGAZ

DOSTLUĞUNUZU
KAZANMAK İÇİN
BU *Emniyet Başlığına*
ÇOK ÖNEM VERDİ

ZİRA

Ekonominik, temiz, yüksek enerjili ve kullanımı yakıtımızın en emniyetli bir şekilde hizmetini yalnız AYGAZ'a mahsus olan bu emniyet başlığı (detundor) teşmin etmektedir. AYGAZ'ın gayet müstakim ve sürtüstü servisinden istilade etmek için...

EN YAKIN AYGAZ BAYIİNE MURACAATINIZ Veya MERKEZİMİZDEKİ
47 48 74 - 48 77 49 - 48 75 64 NUMARALARA BİR TELEFON KÂFIÐIR

AYGAZ

GELECEĞİN YAKITI BUGÜNDEN HİZMETİNİZDE

OECD REJİMİNE GIRDİKTEN SONRA...

- ÇALIŞMALARIN İÇİNDE BULUNMAK BAŞARI İÇİN ŞARTTIR -

Faruk A. SÜNTER

Türk Standardları Enstitüsü, Milletlerarası Standardlaştırma Organizasyonu (ISO) ve Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) nin üyesi ve bunların Türkiye temsilcisiidir. Dolayısıyle bu iki toplulukta üye olan memleketlerin millî enstitüleri ile de işbirliği halindedir. Kurulan bu bağlarla TSE'nin standard yapma çalışmaları kolaylaşmakta ve milletlerarası ölçüler ve anlayışlar bütün ISO ve IEC üyesi memleketlerde birbirine yaklaşan bir gelişme göstermektedir. ISO ve IEC örgütlerine (Rekomandasyonlarına) uyuldu¤a bu gelişme artacak ve ISO ve IEC örgütleri, millî standardların tümüne temel olduğu gün (Dünya Standardı) seviyesine ulaşacaktır.

Fakat ISO ve IEC tamamen serbest kuruluşlardır.

Devletlerası siyasi kuruluşlarla ilgileri yoktur. Üye memleketler Enstitüleri bunlara uymakta serbesttirler. Hele Hükümetleri hiçbir şekilde kayıtlamazlar. Milletlerarası isteklerini üye millî komiteleri aracılığı ile elde etmeye çalışırlar. Böylece TSE'nin bu iki organizasyona üye olması ve bunların rejimine girmiş bulunması, Türkiye'yi bu milletlerarası standardlara uyma mecburiyetinde bırakmaz. Bunları biz isteyerek izleriz.

Avrupalılar arası tarım standardlarının ISO dışında hazırlandığı yer ise, Avrupa Ekonominik Komisyonu (ECE) tarafından yine Cenevre'de kurulan ve ilgili memleket uzmanlarını bir araya toplayan, Komitedir.

Bu Komite, sırasında alt komitelerini kurarak bunları, standardı yapılacak maddenin üretim bölgelerinde olduğu kadar, bu alanda ileri gitmiş ve ECE hesabına etüd yapmakla görevlendirilmiş Üniversite ve Lâboratuvarlar da da toplantılara çağırır.

Alt komitelerin hazırladıkları tasarılar, Cenevre'deki Avrupa Ekonominik Komisyonu Komitesi tarafından kabul edilince (Avrupa Standardı Tasarısı) mahiyetini almakta ve bir yandan Bruxelles'deki CEE merkezine ve dolayısıle Ortak Pazar'a, öte yandan Paris'teki İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Organizasyonu (OECD) ye gönderilmektedir.

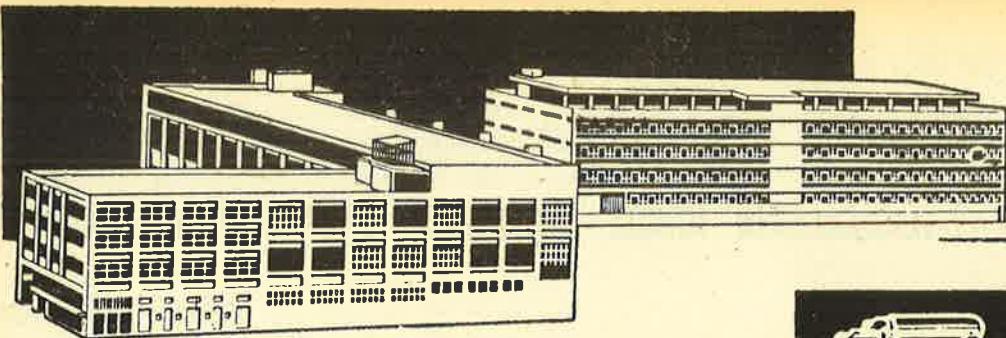
OECD'nin «Tarım Ürünleri Standardı Danışma Grupu» tasarıyı temel olarak ele alıp son seklini vererek kabul etmektedir.

Genel olarak bu grupta yapılan değişiklik çok azdır. Sonra, bunlar Genel Kurul'a sunulur. Burada üzerinde hemen hemen durulmaz. Çünkü birinci ve ikinci safhada, yani Cenevre'de CEE'de, sonra OECD Danışma Grupunda bulunan kimseler OECD yıllık Genel Kurulu'nda da memleketlerini temsil etmektedirler. Etüdler, tartışmalar, anlaşmalar, tavizler hepsi önce tasarlı hazırlanırken, sonra Alt Komite'de, daha sonra Komite'de ve Danışma Grupunda aynı mümessil kimseler tarafından yapılmıştır. Bu zevat Paris'e Genel Kurul'a geldikleri vakit arasına bu toplantılarda yer almamış yalnız birkaç memleket temsilcisi daha karışmıştır. Fakat bu sonuncuların görüşleri hep azınlıkta kalma durumundadır. Bunlar konuya inanmışlardır, anlaşmışlardır. Getirilen tasarıyı vaktinde enine boyuna inceledikleri için her noktada gerçekten derinliğine bilgi sahibi olmuşlardır. Bu durumu gören azınlık, gelişmeleri adım adım izleyememiş olmanın aşağılık duygusu içinde tartışmalarda zayıf kalmaktadır. Hattâ bunlara katılmamaktadır.

Yıllık Genel Kurul'dan geçen standard tasarısı OECD'nin Bakanlar seviyesindeki devletlerası resmi bir organ olan Konsey'inden geçer geçmez «Mecburî Avrupa Standardı» olur ve rejime girmiş memleketler bunu uygulamakla zorunludur. ISO örgütlerinden fark buradadır. Çünkü rejime girmemiş memleketlerin malını rejime giren alıcı memleketler yurtlarına sokmazlar. Öbür yandan bu standardlar, hemen oldukça gibi Ortak Pazar'ca da kabul edildiklerinden hem OECD ve hem de Ortak Pazar memleketlerine mal satmak isteyenler mutlaka bu rejime girmek, bu standardlara uymak, ona göre millî standardlarını ayarlamak ve ihracatta uygulamak durumundadırlar. Yoksa, bütün bu pazarlar kendilerine kapanacaktır. Böyle olduğu içindir ki, Avrupa topluluğuna coğrafya bakımından giremedikleri halde, Amerika, Kanada, Israel yolunu bulmuşlar, OECD rejimine katılmışlar, kendi standardları ile bunlar arasında eşitlik kurma yollarını aramışlardır.

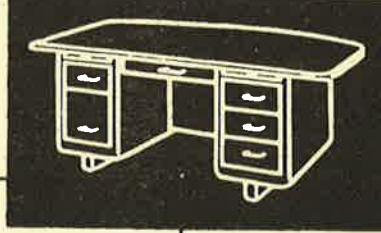
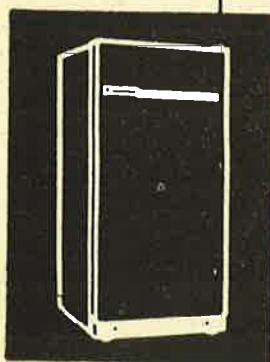
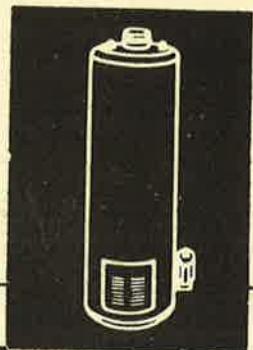
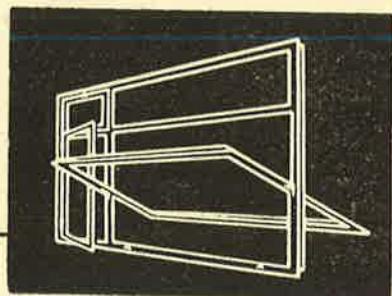

Okuyucularımızın çoğu buraya kadar yaz -
(Devamı 5. Sahifede)

ARÇELİK

EN UYGUN FİAT — EN YÜKSEK KALİTE

SÜTLÜCE, KARAAGAC CAD., 2-4, TEL.: 49 44 00

(Başparaf 3. Sahifede)

dıklarımızı tam olarak veya bölüm bölüm bilmekteyler. Standard, iki yıllık hayatında sırası geldikçe bunları anlatmış bulunuyor. Fakat simdi varacağımız sonuçlar için bütün bu durumları bir defa daha gözden geçirmekte fayda gördük.

Türkiye, OECD rejimine girmiş bir memlekettir. Türkiye'nin ihracatı - hiç olmazsa şimdilik - çoğunlukla tarım ürünlerine dayanır. OECD ve Ortak Pazar tarafından alınan kararlarda, bu sisteme girmiş memleketlerin ithalât rejimlerinde, standard temel unsurdur. Lisanslar, Kontenjanlar, fiyatlar hep standardlardaki ekstra, birinci ve benzeri sınıflar ve kalitelerle ayarlanmaktadır.

Ihracatçı memleket ürünleri bu standardlarda özelikleri bakımından hak ettikleri yüksek yerlerini alamamışlarsa, satış kabiliyetlerini kaybetmiş olurlar. Bu bakımından daha ilk CEE tasarıtı hazırlanırken ortaya katılarak problemlerimizi anlatmak ve mallarımızın özeliklerini kabul ettirmek, sonra Alt Komitelerde, bilimsel toplantınlarda, Komitede, OECD Danışma Kurulu'nda hazır bulunarak dâvamızı sürekli olarak savunmak ve standardın aleyhimize kayıtlarla çıkışmasını sağlamak gereklidir. Rakip memleketlerin yaptıkları budur. Olaylar gelişirken içinde bulunmak, tabii bir sonuçla amacı elde etmek gereklidir. Yoksa olup bitenleri sonradan değiştirmenin güçlüğü hattâ imkânsızlığı bilinen bir gerçektir.

İste bu gerçeği belirtmek ve durumumuzu ona göre düzenlemek ihtiyacına dikkati çekmek istiyoruz.

Bugün, az külfetle ürünlerimizin yarısını güven altına alabiliriz. Fakat gerekli ilgiyi göstermez ve işleri oluruna bırakırsak sonra fedakârlıklara da katlansak, millî ekonomimizin karşılaşacağı çok büyük zararları önleyemeyiz. Bunun içindir ki, bu uyarmayı yapmayı bir memleket görevi saymaktayız.

TSE el koymaya kadar teessürle belirtmek isteriz ki, bu konunun önemi sadece birkaç makam tarafından bilinmekteydi. Bugün daha yaygın bir alanda önemi anlaşılmış olmakla beraber, probleme hâlâ bir çözüm yolu bulunamamıştır. Çünkü birtakım kişisel düşünce ve davranışlar ve sözde tasarruf anlayışları memleket menfaatlerinin gerektirdiği hassasiyeti kösteklemektedir. Bir olup bitti ile karşılaşış ihracatımızın engellenmesini önlemek için ortada bulunan problem ve çözümü şudur :

1 — Standardı yapılacak madde bizim ih-

racatımızda önemli bir yer tutuyorsa, milletlerarası tasarı daha ilk ele alındığı andan başlayarak, hazırlayıcılar dünyanın neresinde toplanırsa toplansın, temsilci uzmanlarımız orada hazır bulunmalı ve sonuna kadar adım adım izleyerek her safhada işin içinde kalmalıdır.

2 — Bu uzmanların İngilizce veya Fransızca dillerinden en az birini, fikrini rahatça anlatacak ve kulis çalışmaları yapabilecek kadar mükemmel bilmesi şarttır. Bu şartta uymayan uzman, ancak ikinci veya üçüncü bir kimsenin hey'ete katıldığı önemli hallerde gitmelidir. Tek başına asla.

3 — Bu toplantınlarda etkili rol oynayabilmek için, temsilcisinin teknik ve dil bilgisi kadar gişin, vakarlı, sempatik olması ve diğer delegelere bu özelliklerini göstermiş ve kabul ettirmiş bulunması ve böylece kişisel dostluklar sağlayabilmesi gereklidir. Başarıya ancak bu yoldan ulaşılır. Bu sonuç ise, rastgele bir defa ortada gözükmekle elde olunamaz. Onun için temsilcilerin, hiç olmazsa başkanlarını değiştirmemek, hep aynı kişileri göndermek, onlara yukarıda sayılan ortamı hazırlama imkânını vermek gereklidir.

Başkaları öyle yapıyorlar. Dört yıl önce Hollanda'da tanıdığımız yedi ayrı memleketin temsilcileri son Paris toplantılarında da hazırıldılar. Dört yıldır her kademedeki toplantıya beraber katıldıklarını anlatırlar. Aralarında çok samimi bir dostluk vardı. Yılların verdiği işbirliği havası, hepsini dâvalara aynı açıdan bakmağa alıştırmıştı. Onun için başarıya ulaşıyorlardı.

Türk Standardları Enstitüsü, Tarım ve Ticaret Bakanlıkları ve Ankara Üniversitesi ile işbirliği yaparak su sıralarda üzerinde çalışılan milletlerarası fındık standardını bu anlayışla ele almıştır. Geçen yıl Cenevre'de başlayan çalışmalar, sonra Barselona'daki Alt Komite'ye dar bütçesine rağmen tamsilci göndererek katıldı ve bu kerre Cenevre'deki Komite toplantılarında yine aynı Uzman TSE hesabına Türkiye'yi temsil etti ve bu davranış memleket hesabına çok şey kazandırdı. Yeni standarnda Türk fındıklarının özelikleri yer almaktır ve Türk tezi tasarı satırlarında pek çok çizme ve eklemeye yer vermektedir.

Fakat Enstitü'nün sayılı gelirleriyle bu tutumu her madde için gösteremeyeceği ortadadır.

İlgilileri TSE ile sürekli işbirliğine çağırıyoruz. TSE'de bu amaçla bir fon kurulmalı, Bakanlıklar tahsisatlarını buraya aktarmalı ve toplantılar, başkalarının başarıya ulaştıkları şekilde Türkler tarafından da izlenmelidir.

Sabun ve Sentetik Temizleme Maddeleri

Saim AKTÜRK

Kimya Y. Mühendisi

Sabun, uzun yıllar boyunca, insanların elinde tek temizleme maddesi oldu. Sabunlar, bitkisel ve hayvansal yağların alkalilerle reaksiyonundan meydana gelen tuzlar olup;

Yağ + Alkali = Sabun + Glycerin
şeklinde sematize edilebilir.

Sabunların temizleme etkileri, sabun gözeltilerinin, kirlerin diğer maddeler üzerinde yapışmasını gevsetip kiri içerisinde almasındadır. Kirlerin ve kirlerin bulundukları yerlerin pek çok çeşitleri olup bu sebeple temizleyicilerin etkisi ve çeşitli iyonlarla fonksiyonu üzerinde de birçok teoriler vardır. Moleküllerin yağda çözünür bir kısmı içine alması, sabunun her çeşit madde üzerinde sorunmasını sağlamaktadır. Mc. Bain sabunun temizleyici etkisini aşağıdaki şekilde göstermektedir.

Kirli kumas + Sabun = Kirli Sabun + Sabunu Kumas

Ayrıca sabunlar için bir sajnca olarak da, sert sularda bulunan tuzlarla (Kalsiyum, magnezyum veya demir iyonları) reaksiyonu girerek, sabundaki sodyum veya potasyum iyonları ile yer değiştirip, bu iyonların suda çözünmeyen tuzlarını meydana getirmeleri söylenebilir.

Sert sudaki tüm kalsiyum, magnezyum, demir iyonları çökelmeden sabun köpükleri meydana gelmez, ancak sudaki bu iyonlar çöktükten sonra ilave edilen fazla sabun köpük meydana getirir. Bu suretle fazla sabun harcanmasının önlenmesi bakımından önce çamaşır sodası ilâvesi ile su yumusatıldıktan sonra sabunun temizleme amaçları için kullanılması uygun olur.

Bu tip klâsik sabunların yapımda kullanılan bitkisel ve hayvansal yağlar, her şeyden önce bir insan gıdasıdır. Aynı zamanda pahalıdır ve dünyanın nüfus artışı karşısında her gün biraz daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın diğer devletler tarafından abluka altında tutulması gıda maddeleri sıkıntısını artırmış, dolayısıyla, sabunun yerini tutacak yeni tip sentetik temizleme maddeleri elde edilmesi yoluna gidilmiştir.

İlk olarak 1917 yılında, Fritz Gunther tarafından elde olunan bu maddeler sonraları, her gün biraz daha gelişerek bu gün artık gerek kimyasal yapıları, gerekse analizleri yönünden sınırlı kimyanın beili başlı bir dahi olmustur. Sabunkâk yağlara oranalı daha ucuz ilkel maddeler olan petrol ürünlerini (özellikle kerosene = gaz yağı) madde kömürü damıtılmasından elde edilen benzol gibi yan ürünler, yağ

asitleri, bitkisel protein artıkları gibi maddelerden yapılmakta, genel olarak da, YÜZEY AKTİF MADDELER (Surface Activ Agent's = Surfactant's) olarak adlandırılmalıdır.

Bunların belli başlı özellikleri, sulandırılmış gözeltilerde yüzey ve yüzeyler arası gerilimi azaltmaları yüzeyin büyümüsünü sağlamaları, böylece diğer yüzeylerle temas ve onların ıslanmalarına imkân vermektedir. Moleküllerinde hem suda, hem de yağda çözünen birer grup vardır, bu yüzden aynı zamanda suda çözünebilirler.

Yüzey aktif maddelerin çoğu moleküllerinin bir ucunda Hidrofil (moleküller arası çekme cinsi baskımdan suyu seven) grubu, diğer ucunda ise Hidrofob (moleküller arası çekme bakımından suyu seven) bir grubu içine alırlar.

Çok az bile olsalar bulundukları gözeltinin yüzey gerilimini azaltma özellikleri vardır.

Yüzey aktif maddeler, kimyasal yapıları yönünden dört ana gruba ayrılırlar :

- Anionik bir yapıya sahip olanlar
- Kationik bir yapıya sahip olanlar
- Nonionik bir yapıya sahip olanlar
- Amfoterik bir yapıya sahip olanlar

Etkileri bakımından da İslatici (Wetting, agent)
Dağıtıcı (Dispersing)
Emulsion yapıcı (Emulsifier)
Temizleyici (Detergent's)

nitelikleri olan sınıflara bölünebilir.

Bunlar arasında bizim üzerinde duracağımız yalnız temizleyici deterjant özelikleri olanlardır. Son 30 yıldan beri, yüzey aktif maddelerle yapılan bu sentetik temizleyici maddeler, deterjantlar (Soapless Soaps) adı altında dünya pazarlarını tutmuş, sabunun yerini almıştır.

U.S.A. da daha 1954 yılında:
Deterjant (% 20 lik) 2.063 mil-

yar pound's
Sabun (% 20 lik) 1.412 mil-

yar pound's
kullanılanlar sabunu geçmiştir.

Deterjant kelimesi temizleyici bir kompozisyon olarak tanımlan-

maktadır. Sabunla, sentetik deterjant maddeler aynı fizikal özelliklere sahip ise de kimyasal yönden birbirinden tüm ayrı iki sınıf maddeler temsil ederler.

Deterjant'ların kompozisyonuna :
Yüzey aktif madde (asıl temizleyici olarak)

Yardımcı maddeler,
Dolgu maddeleri ve parfümler girmektedir.

Aktif madde miktarı, genel olarak % 20-40 arasındadır. Bu amaçla en çok anionik yüzey aktif maddeler, primer veya sekonder alkyl sülfat, alkyl aryl sulfonatlar (decyl benzen sulfonat) kullanılmaktadır.

Bu tip yüzey aktif maddeler de U.S.A. da kullanılanların, tâme na zaran aşağı yukarı yarısını teşkil ederler. (Tabloya bakınız.)

Likit halinde kullanılan sentetik deterjantlarda ise aktif madde olarak anionik sülfat ve sulfonatlardan başka, nonionik etilen oksit türevleri gibi maddeler de ek olarak kullanılmaktadır.

Temizleme ortamının kalevi olması temizleme hususunda yararlı sonuçlar verdiğiinden, bunlara yardımcı madde olarak (toz halinde olanlardan) genellikle sodyum tuzları girmektedir. Sodyum silikat, fosfatlar sodyum sülfat, sodyum karbonat sodyum perborat, sodyum bikarbonat, bu arada sayılabilir.

Bunlar arasında sodyum metasilikat farklı ve önemli bir yer alır. Bu kalıcı kaleviliği en fazla olan kalevi reaksiyonu maddeler arasında olup iyi bir temizleme etkisi gösterir. Temizleme işlemindeki hizmeti, asit karakterindeki kirlerdeki asitliği nötralize etmesi, bitkisel ve hayvansal yağları sabunlaştırması ve Ph değerinde büyük bir değişiklik meydana getirmeden proteinleri çözmeye yoluyla olmaktadır ve koloidal bir özelliğe sahip olup yüksek emicilik kuvveti vardır. Yüzey ve yüzeyler arası gerilimi düşürür.

Ayrıca emulsion meydana getirici olarak da rol oynar. Bu surelle çamaşırda birikmiş olan yağlar üzerinde de etkisini göstererek onları gevşterir, tamamen emulsion haline getirir. Kir parçacıklarını suspension halinde tutarak bunların dokuma üzerine çökelmesine engel olur.

Ayrıca sodyum metasilikat yüksek kalevietetine rağmen, demir, kâlay yahut aliminyum gibi metaller üzerinde etki göstermez. Kalevinin zarar vermeyeceği metalik silikat (Devamı 28. sahifede)

Yıl	% 100 aktif madde olarak)			% Oranı
	Alkyl	Aryl	Diğer tipler	
1939	3.5 mil. pounds		7.2 mil. pounds	48.6
1945	41.7 »	»	706.0 »	39.3
1950	251.8 »	»	471.3 »	44.0
1953	364.2 »	»	716.2 »	50.8
1955	449.3 »	»	975.5 »	46.1

TSE Hazırlık Gruplarında

Genel Kurul'un Hazırlık Grupu Başkanlarını üç yıl için yeniden seçmesi üzerine 9 Haziran 1964 tarihinde Başkanlar Komitesi toplandı. Bu toplantıda alınan kararlara göre yeni TSE binalarının ortaya koyduğu çalışma düzeneine uygun olarak Hazırlık Gruplarının birer raportörlükle takviyesi ve bu raportörlükler kanalıyla çalışmaları Hazırlık Gruplarını yönetimle görevli Başmüşavirliğin yakından izlemesi prensibi kabul edilmiştir.

Öte yandan içinde bulunduğuumuz yıl çalışmalarının miktarca artacağı göz önünde tutularak yükli hazırlık gruplarına birden fazla başkan vekili atanması ve standardları süzme görevinin gruplar içinde kurulacak ayrı ihtisas kolları yoluyla yapılması da sistem olarak meydana konmuştur.

Hazırlık Grupları Başkanları en geç Temmuz başında Başkan Vekilleri ile üyelerini segeren TSE Başkanının onayına sunacaklar ve Enstitü çalışmaları bu yeni tempoya göre devam edecektir.

KİMYA :

- ★ Kimya Hazırlık Grupu, 19 Haziran'da toplanarak, grupun Üniversiteye mensup uzmanlarla takviye edilmesini kararlaştırmıştır.
- ★ Memleketimizdeki deterjan imalatçılarının yaptıkları müracaatları incelemek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında 25 Haziran günü yapılan toplantıya Enstitümüz adına Kimya Hazırlık Grupundan Yüksek Kimya Mühendisi Saim Aktürk katılmıştır.
- ★ ISO/R 37 (Vulkanize tabi ve sentetik kauçukların çekmedeki gerilme - uzama özelliklerinin tayıni) ISO/R 48 (Vulkanize tabi ve sentetik kauçukun sertliğinin tayıni) ve ISO/R 159 (Kömürdeki toplam kültür miktarının strambi metodu ile tayıni) adlı ISO rekomandasyonları standard kalıba sokularak tamamlandı ve Teknik Kurul'a sunulmak üzere teksir ettiirilmiştir.

ZİRAAT :

- ★ Ziraat Hazırlık Grupu Başkan Vekili Prof. Sabahattin Özbek, Haziran içinde O.E.C.D. toplantısında bulunmak üzere Cenevre'ye gitmiş ve dönmüştür.
- ★ (Fındık ve diğer kabuklu meyvalar) konusunda yapılan toplantıda TSE adına memleketimizi temsil ederek hak ve menfaatlerimizi korumus olan Özbek'in toplantı ile ilgili izlenimlerini diğer sütunlarımıza bulacaksınız.
- ★ İstanbul Ticaret Borsası bünyesinde, İstanbul Ticaret Odası, İhracatçı Birlikleri ve İhracat Başkontrolörüğünün katıldıkları Teknik Komite, Badem Standardı tasarısını hazırlamış ve Ziraat Hazırlık Grupuna intikal ettiirmiştir. Tasarı Grup tarafından ilgililerin mütalealarına gönderilecektir.
- ★ Mütalea için Entitümüze gönderilen ISO/TC 34 (sec. 34) yağlı tohumlardan nüümne alma standard tasarısı Ziraat Hazırlık Grupu tarafından incelenmiş ve tasarıya nüümne alma sondasının da eklenmesi şeklinde mütalaa gönderilmiştir.

ELEKTRİK :

Fluoresan lambalar ile plastik ve termoplastik yeralı kablolari standart tasarılarının Teknik Komiteleri tarafından hazırlanan metinleri mütaleaya arz edilmiştir. Bir aylık süre içinde gelecek olan mütalealar, tasarıların son şekillerini almasında faydalı olacaktır.

MAKİNA :

- ★ Bina kapı kilitleri standartı tasarımının Teknik Komitelerdeki bütün hazırlıkları tamamlanmış ve tasarı, mütalea alınmak üzere ilgili yerlere gönderilmiştir.
- ★ Diğer taraftan ağaç ve saç vidaları standartı tasarım üzerindeki çalışmalar da tamamlanmış olup, tasarı mütaleaya gönderilmek üzere Makina Hazırlık Grupu tarafından olgunlaştırılmıştır. (Devamı 28. Sayfede)

ISO Markaları memleketimizde de tescil ediliyor

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), TSE'ye yapmış olduğu müracaatla, kullandığı üç ayrı ISO markasının memleketimizde de tescilini istemiş ve kliseleri yaptırılan markaların tescil işlemi Sanayi Bakanlığına intikal ettiirilmiştir.

Aşağıda tescil edilen üç ay ISO markasını aynen veriyoruz :

Bu markaların Türkiye'de kullanılması hakkı Türk Standardları Enstitüsü'ne aittir.

M. UYGUNER'İN BİR YAZISI «COURRIER DE LA NORMALISATION» DA YAYINLANDI

Yazı İşleri Müdürü Muzaffer Uyguner'in Dergimizin 11. sayısında yazdığı «Halılarda Renk Meşesi» adlı inceleme «Courrier de la Normalisation» un Mart - Nisan 1964 sayısında AFNOR tarafından da yayınlanmıştır.

Yaziyı, İzmir Ticaret Odasından ve Dergimizden alınan iki güzel halı fotoğrafı süslmektedir.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ Ş E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KIREMIT
Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 54

TELGRAF : Kavelkablo - İstanbul
TELEFON : 63 53 20 - 63 53 99

MAMULLERİ

- PLÂSTİK İZOLELİ İÇ VE
DİŞ TESİSAT TELLERİ
- HATTI HAVAİ TELLERİ
- TELEFON TELLERİ
- SİNYAL ve ZİL TELLERİ
- EMAYE BOBİN TELLERİ
(ϕ 0,10 dan 3 mm ye kadar)
- PLÂSTİK İZOLELİ YERALTI
KABLOLARI
- ANTİGRON KABLOLAR
- P. V. C. GRANÜLLER
- PLÂSTİK BORU ve PROFİLLER
- HER ÇEŞİT SUNİ DERİ
- YER MUŞAMBASI

Standard — 55

STANDARD SOHBETLERİ

ÖRNEK ÜZERİNE

Dr. Mehmet Ali OKSAL

Bir malın standarda uygunluğunu kontrol amacıyla o maldan örnek (numune) alınır. Örnekteki kalite özelliklerinin standarda uygunluğunu araştırdıktan sonra, malın bütünü (kümesi) hakkında bir yargıda bulunulur: iyi, fena, kusurlu, kusursuz, vb. gibi. Böylece malın kaderi örneğe bağlanmış olur.

Bazı teknik gerekler yüzünden bir malın standarda uygunluğunu yüzde yüz muayene etmek imkânsızdır. Kibrit misalinde olduğu gibi. Yanıp yanmayaacağını anlamak için her bir kibrıti yakmaya kalkışacak olursak, elimizde bir şey kalmaz. Kibrıti vakitsiz ve yersiz tüketmiş oluruz. Diğer taraftan iktisadi sebepler bizi ayrıca örnek almak sureti ile muayene yapmaya zorlamaktadır. Yürürlüğe konan Türk Standardlarında örnek alma usulleri ayrıca bir madde halinde belirtilmektedir. Bu usuller aslında büyük sayılar kanununa ve istatistik kurallarına dayanırlar. Tatbikata ve tecrübeye ayrıca yer verilir. Özel bir dikkat ister.

Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre, «Örnek, bir bütünü niteliği hakkında fikir vermek için ondan alınan parçadır». Görülüyorki örneğin fikir verecek nitelikte olması gerekiyor. Örnek almanın püf noktası işte burada. Büttünün nitelğini yansitan örneği nereden, ne miktar ve ne zaman almalı? Bu soruları cevaplandıran belirli metodlar vardır ve başarı ile uygulanmaktadır. Rastgele ve uydurma usuller ile bir bütünden örnek alıp o bütün hakkında karar vermeye kalkışmak hem aldatıcı ve hem de zararlıdır. Bu sebepten istatistike dayanan örnek alma tablolarını kullanmak en emin ve doğru yoldur.

İstatistikte örnek alma tabloları örnek ve örnekteki birim miktarlarını, örneğin alınma ve kabul - red şartlarını, yanılma (riziko) oranını, karar ve maliyet ile ilgili diğer faktörle-

ri belirtmeye çalışırlar. Bir diğer deyim ile, bu tablolar malın bütünü ile bu bütünden usulüne göre alınmış örnek arasındaki muhtelif kalite ilgilerini gösteren bir sistemdir. Standard malların piyasadaki kontrolu o malların standardlarında öngörülen usullere göre yapıldığından, standard hazırlarken en uygun örnek alma usulünün seçilmesi gerekmektedir. TSE Teknik Kurulu bu konuda titizlik göstermekte çok isabetli hareket etmektedir.

Örnek alma, örnek değerlendirmeye bütününe tanımına gayretlerimizde, hayatındaki aldatışlarımıza borçlu olduğumuz, tecrübeler elde etmiştirdir. Çilek sepetini evde boşaltırken aldatıldığını görmeyen var mıdır? Bu hâl yalnız mal alış-verişine inhisar etmez. İnsan münasbetleri de daha farklı değildir. İlk görüşüşlerine göre kabul ettiğimiz bazı dostlukların sonraları bize en azından büyük hayal kırıklıklarına mal oldukları az mıdır? İnsan karakterinden iyi örnek almasını bilenlere «insan sarrafı» diye ad bile takmışız.

Bütünü temsil eden örneği en verimli bir şekilde almak ne kadar önemli ise, bütününe, daha doğrusu, bütün sayılan malın karakteri de aynı derecede önemlidir. Ortada bir bütün veya bütünü temsil edecek bir karakter yoksa, o zaman alınacak örneğin anlamı da kalmaz. Örnek ile bütünü arasında standard konusu olan kalite bağlantısı var kabul edilebilmelidir.

Uygulanmaya başlanan Türk Standardları gün geçtikçe bizi daha bilimsel ve rasyonel davranışlara zorlayarak Türkiyede ayrıca özel bir eğitim hizmeti görmektedir. Bugüne kadar üzerine eğilmediğimiz bir çok konular Standard sayesinde ortaya atılmakta ve problemlerimizin çözümünü kolaylaştırmaktadır. Bu imkânı sağladığı için Standard'a şükran borçluyuz.

YURTTAN HABERLER

Bitkisel yağlarımızın üretim ve satışları disiplin altına alınıyor

BU KONUDA STANDARDLASTIRMA BAŞTA GELEN FAKTÖRLERDEN BİRİ SAYILMAKTADIR

3 Haziran 1964 günü Başbakanlık Devlet Plânlama Teskilâtında yapılmış olan ve ilgili Bakanlık, Üniversiteler, sînâ - iktisadi ve araştırma teşekkülerile Türk Standardları Enstitüsü temsilcilerinin katıldıkları bitkisel yağlar toplantısında yurdumuzda bitkisel yağların üretim ve tüketim münasebetleri, bu tip yağların, istihâsal eden fabrika ve tesislerin kapasiteleri ve kaliteleri; bu tip yağların yurd içindeki tüketimi ile ihracat imkânları ve bunun geliştirilip artırılması konuları görüşüldüp tartışılmıştır.

Ozellikle zeytinyağlarımızın üstün kalitelerde ve yayılanan Türk Standardlarına uygun olarak küçük ve litograflı ambalajlarda hazırlanarak, dış piyasalarda markalarımızın nefasetinin tanıtılmasının, bu suretle yurdumuzun ihracat imkânlarının diğer müstahsıl memleketlerin istihâsal dalgalanmaları karşısında müteessir olmayacağı bir seviyeye getirilmesinin uygun olduğu kanısına varılmıştır.

GÜLYAĞLARIMIZ DA STANDARDLASTIRILIYOR

Tabiat şartlarımızın üstün özelliklerde yetişirdiği gülérlerinden istihâsal edilen gülyağlarımıza dış piyasalarda yüksek fiyatlar satılabilirlerini sağlama konusuna, Ticaret

Bakanlığı önem vermektedir.

Bu amaçla 25.5.1964 günü Dış Ticaret Dairesi Reisiliğinde tertipleştirilen toplantıya Bakanlığın bütün ilgili daireleri ile İGEME, İstanbul ve İsparta Ticaret Odaları, İsparda Gülcüler ve İstihâsal Satış Kooperatif temsilcileriyle yine İstanbul'dan bazı ihracatçılar katılmışlardır.

Toplantıda :

— Gülyağlarımıza dış piyasalarda gerçek değerlerini bulabileceksi için fabrika ve köylü tipi olduklarına göre, fiziksel ve kimyasal özelliklerinin yaptırılacak analizlerle tesbit edilmesi,

— Bu ihtiyacı karşılamak üzere, istihâsal bölgelerindeki Ticaret Odalarına bağlı laboratuvarlar kurulması,

— Gülyağlarının muayene ve kontrolü için üçer kişilik Eksperler Kurulu meydana getirilmesi,

— Gülyağı satışlarının belli bir rejime tâbi tutulması,

— Gülyağı istihâsal bölgelerindeki Ticaret Odaları arasında bu konuda koordine bir çalışma yapılması;

— Gülyağlarımıza ait standard-

ların hazırlanıp bir an evvel yürürlüğe konulması, konuları görüşülmüştür.

Türk şarapları standardlaştırılacak

4 Haziran 1964 günü Başbakanlık Devlet Plânlama Müsteşârlığında «İçki» konulu bir toplantı yapılmıştır.

İlgili Bakanlıklar, Üniversiteler, sînâ, iktisadi ve araştırma teşekkülerinin temsilcilerinin katıldıkları toplantıda Türk Standardları Enstitüsü temsilcisi de hazır bulunmuş ve yurdumuzda «İçki» üretim ve tüketim münasebetleri, ham madde durumu, istihâsal yerlerinin kapasiteleri ve kaliteleri ile mallarımızın dış piyasalardaki tüketim ve istek durumları istatistikler ele alınarak etrafıca tartışılmıştır.

Yurdumuzda özellikle «Şarap» üretiminin gerek özel sektör gerekse resmi sektör eliyle sağlanmakta olduğu gözönünde bulundurularak ve yıllık üretimin 35 milyon litre seviyesinde bulunması sebebiyle bu malın ihracatının geliştirilmesine önem verilmesi kanısına varılmıştır.

Bu konuda alınacak tedbirler arasında :

- 1 — Türk Şarap Standardının hazırlanması,
- 2 — Bağlarım korunması ve floksera gibi bitki hastalıklarıyla mücadele edilmesi,
- 3 — Şarap müstahsillerinin teşkilâti yapılması, ve standart kupaj mal ihracının sağlanması,
- 4 — Dış piyasalarda şarap satışlarımızın hızlandırılması için tanıma, propaganda çalışmaları yapılması,
- 5 — Şişeler içinde bol miktarda yüksek kaliteli şarap ihracının yapılabilmesi için gerekli şîse, etiket, ondüleli mukavva kutu gibi yardımcı maddelerin yurd içinden sağlanması konusunda tedbirler alınması,
- 6 — İktisadi yönden etrafı bir etid yapılması için İhracatı Geliştirme Ettid Merkezinin görevlendirilmesi uygun bulunmuştur.

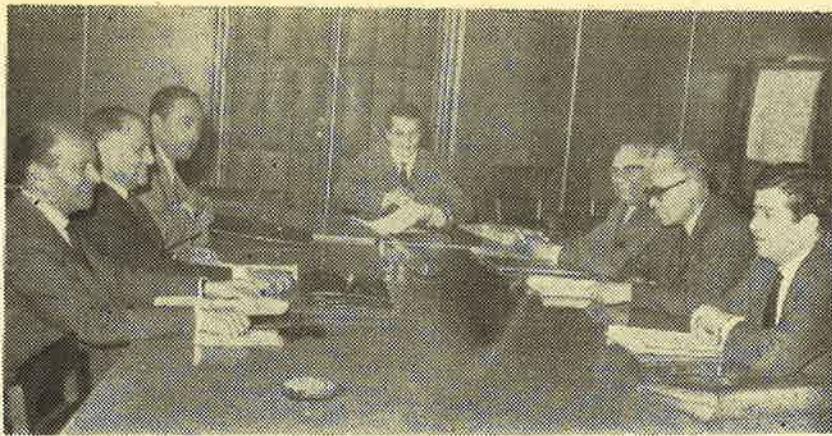
Türkiye Ekonomisinde Hayvancılık Endüstrisi Kongresi Yapıldı

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nin tertipleşmiş olduğu «Türkiye Ekonomisinde Hayvancılık Endüstrisi Kongresi» 3-6 Haziran 1964 tarihleri arasında Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Konferans Salonunda, toplantılmıştır.

TSE'den Genel Sekreter Velid İsfendiyar'ın katıldığı kongre Tarım Bakanı Turan Şahin'in açış konuşması ile başlamış ve daha sonra hayvancılık endüstrisi ile ilgili üç ayrı komisyon seçimi yapılmıştır.

Seçimleri müteakip tebliğlerin okunmasına geçilmiş ve her tebliğ sonunda yapılan tartışmalar konu üzerindeki çeşitli fikir ve düşüncelerin ortaya atılması bakımından faydalı olmuştur.

Kongre'nin ikinci günü sabahtan öğleye kadar yapılan komisyon çalışmaları sonucunda hazırlanan raporlar, kongre hitamında tartışılmış ve oylamaya konulmuş ve çalışmalar Odalar Birliği Genel Sekreteri Berin Beydağ'ının kapanış konuşması ile son verilmiştir.

KONSERVE SANAYİİMİZİ GELİŞTİRİRECEK İMKÂNlar ARAŞTIRILIYOR

Kaliteli ve standard üretim, ihracatın organizasyonu düşünülen tedbirlerin başında geliyor

Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının konserve sanayiimiz hakkında bilgi almak amacıyla tertipettiği toplantı 9.6.1964 günü yapılmıştır.

Ticaret ve Sanayi Bakanlıklar ile İhracatı Geliştirme Ettid Merkezi, Türk Standardları Enstitüsü, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcileri ve Müsteşarlık ilgililerinin hazır bulundukları görüşmelerde :

1 — Konserve sanayiimizin kuruluş kapasitesi ile üretim miktarları ve 1963-1964 dönemindeki yeni kuruluşlar gözden geçirilmiş, üretimin ancak % 20 oranında olduğu ve son yılda Nazilli, Bilecik ve Turgutlu'da işletmeye açılan konserve fabrikaları ile konserve kuruluş kapasitesinde 2500 tonluk bir artış kaydedildiği anlaşılmıştır.

2 — Konserve sanayiinin ilk maddeleri olan sebze ve balık ürünlerimizin nefesini ve işçiliğinin yurdumuzda ucuz olması itibarıyle % 23 kârla milletlerarası piyasalarda satılabilen durumda olmakla beraber tarladan başlayan bir standartizasyona gidiştiğine takdirde bu hussusun garanti edilmiş olacağı kanınsa varılmıştır.

3 — Bu arada konserveciligin yayılması ve konserve iç tüketiminin artırılmasında ilkel usullerle suda hazırlanan ev konserveçiligine önem verilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

4 — 50 yi bulan konserve fabrikalarımız içinde bütün modern üretim tesislerine sahip bulunanların ve her bakımdan mükemmel üretim yapınların sayısı az olmamakla beraber bunların içinde ham maddesi bulunmayan yerlere kurulmuş olanları, yahut işe yaramaz ve lüzumsuz bazı makinalarla donatılmış bulunanları da vardır. Büyüük çoğunluğu da ilksel halde olanların teşkil ettiği bir gerçekdir.

5 — Konserve üretimi ve ihracatımızı güçlestiren faktörlerin başında fabrika sahiplerinin bütün varlıklarını kuruluşu harcayıp undukları işletme sermayesini ele geçirmemierek, yüksek faiz vermek zorunda kalımları ve borçlarını zamanında ödememeleri üzerine fabrikalarına haciz konulup işletme imkânından mahrum edilmeleri gelmektedir.

6 — Konserve sanayiimiz için yabancı sermaye getirilmesi teşebbüslerine bu sanayie konulan sermayenin 1.5 sene gibi uzun bir sürede devretmesi yüzünden istekli bulunamamış, buna karşılık fabrikalarımızın üretimine mal tesliminde cari piyasa fiyatları ile bağlanacak büyük çapta alıcılar çıkmıştır.

7 — Bu durum karşında konserve sanayiimizi içinde bulunduğu güçlüklerden kurtarıp tam kapasite ile üretim yapmasını ve gelimesini sağlamak yönünden alınacak tedbirleri şu şekilde özetlemek kabildir :

a) Milletlerarası piyasanın aradığı standard kalitede mal hazırlayabilecek konserve fabrikalarımızı işletmeye yeter ölçüde bir destekleme fonu tesis etmek.

b) Yapılacak istihsal için bulanacak büyük alıcılarla bağlanmak ve bunlardan işletmede ihtiyaç duyulan her türlü teknik yardımı sağlamak,

c) Konserve sanayii sahipleri ile bunlardan alacaklı olan kuruluşları ve konserve ihracatçılarını içine alan bir teşkilât kurup işletme ve üretim sahalarında uygulanacak müşterek ve koordine bir çalışma ile konserveçelerimizin dünya piyasalarına iyi bir halde stürümünü temin etmek,

d) Konserve fabrikalarından gerkenlerin yerleri değiştirilmek ve makinaları İslah edilmek suretiyle rantabl bir istihsal yapmalarına imkân vermek.

Tütünlerimizin durumu görüşüldü

4.6.1964 Perşembe günü Devlet Plânlama Müsteşarlığı salonunda Türk tütünleri konusunda bir toplantı yapılmıştır.

Ticaret, Tarım, Gümüş ve Tekel Bakanlıklar ile, Türkiye Odalar Birliği, IGEME, Türk Standardları Enstitüsü ve Tütünçüler Federasyonu temsilcilerinin katıldığı çalışmalarında:

— Türk tütünlerinin son yıllardaki üretim, tüketim ve ihracat miktarları gözden geçirilmiş,

— Yaprak halinde veya işlenmiş pipo tütlünü, puro ve sigara satışlarının bugünkü durumları ile gelişimine imkânları araştırılmış,

— Tarım Bakanlığının «Tütün Ziraati» Kanunu, Gümüş ve Tekel Bakanlığının «Türk Tütünleri» Kanunu ve Ticaret Bakanlığı'nın kurulacak «Tütün Kooperatifleri» Kanunu tasarıları bahis konusu edilmiş.

— Önümüzdeki ihracat mevsiminde satışa arz olunacak geçen senelerden kalma tüttün stokları ile 1963 yılı tüttün istihsalinin stürümünü sağlamak ve kolaylaştırmak üzere bugünden alınması gereklî bazı tedbirler ortaya konulmuş,

Ayrıca;

— Ortak Pazar memleketleri ile, anlaşmalı memleketlere ve serbest piyasaya yapılacak satışlarla ilgili tedbir ve kararları alacak ve işbirimine kadar sürekli olarak çağsaçak bir millî tüttün komitesinin kurulması,

Devlet Plânlama Müsteşarlığının patronajı altında, toplantıya katılan resmi ve özel sektör kuruluşlarından gönderilecek tüttün konusunda tam yetkiye sahip temsilcilerin bu komiteye katılması ve komitede varılacak kararların 1964 ihracat mevsiminde uygulanacak, düzenlenecek programa göre kısım kısım tatbiké konulacak iki kategori içinde toplanarak ilgili mercilere ulaştırılması kabul edilmiştir.

Bu arada Türk Standardları Enstitüsünde hazırlanmakta olan tüttün standartları da söz konusu edilmiş, ilgili tasının son safhalara geldiği ve tamamlandığında bütün ilgililerin tetkikine sunulup kesin şeklini alacağı anlaşılmıştır.

Böylece Türk tütünlerinin stürümüne ve gerçek değerleri ile satılabilir mesine yönelik bütün çaba ve çalışmalar koordine edilmiş, tüttün konusu ile ilgili olan üretici, komisyoncu ve ihracatçularla Devlet arasında kurulacak işbirliği yoluyla hizmet çok kolaylaştırılmış olacaktır.

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

NİSAN 1964
BİRİNCİ BASKI

ÜZÜM KASASI

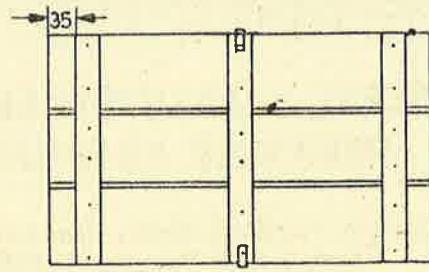
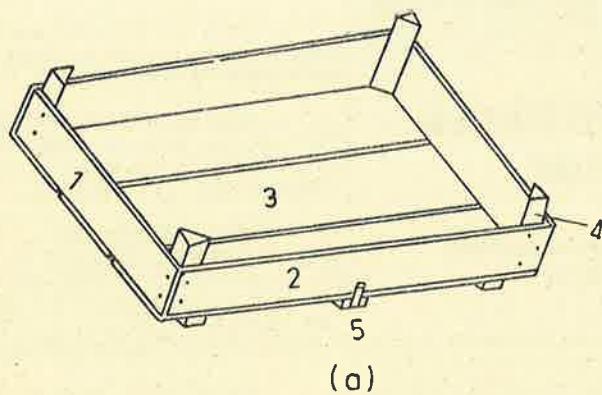
TS.

101/1

CRATES FOR GRAPES

UDK.

634.8

No.	Parça adı	Kasada adet	Ölçüleri mm
1	Boşluk	2	300x80 (veya 70) x 7-8
2	Yan (1)	2	500x80 (veya 70) x 5-7
3	Taban (2)	3	500x92x5-6
4	Ayak	4	120 (veya 100) x 28-30
5	Takviye çitaları	3	300 x 30 x 5-6

(1) Yanlar taban tahtalarından 5 mm yukarıdan çakılır.

(2) Taban 4 veya 5 parçadan da yapılabilir; bu takdirde taban tahtalarının genişliğini buna göre ayarlamalı.

YENİ Standardlar

- I -

SOFRALIK ÜZÜM STANDARDI

Prof. Dr. Mehmet DOKUZOĞUZ

Son yıllarda ihracatı seneden seneye artmakta olan ürünlerimizden biri de sofralık üzümüdür. Halen yapılmakta olan ihracat senede 6.500 ton'u bulmuş (1963), 5 Yıllık Kalkınma Planında ise 1967 de bunun 15.000 ton'a yükselmesi öngörülümüştür. Sofralık üzüm standardı henüz kabul edilmiş (TSE Teknik Kurulu'nun 5.4.1964 tarihli toplantısında) bulunmakla beraber pratikte bunun bilhassa ambalaj bakımından uygulanmasının 2-3 seneden beri yapılımktan olduğunu görmekteyiz. O.E.C.D. standartındaki hükümler de gözönünde tutularak hazırlanmış bulunan sofralık üzüm standardının önemli kısımları hakkında aşağıda kısaca bilgi verilmiştir.

Konu, Tarif, Kapsam :

Bu standard tüketiciye taze olarak sunulacak sofralık üzümlerin tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, piyasaya arz şartlarına ve muayeneleme ait bulunmaktadır.

Sınıflandırma, Özellikler :

Bu standarda göre sofralık üzümünlere, özelliklerine, dane iriliklerine ve salkım ağırlığına göre sınıflandırılmışlardır.

Çeşitler: Standard olarak 19 üzüm çeşidi test edilmiştir. Bu çeşitler: Amasya, Amasya Siyahı, Baltalı (Tarsus Beyazı), Çavuş, Değirmendere Siyahı, Erenköy Beyazı, Hafız Ali, Hönlüsü (Mahrabası), Kokulu Çavuş, Kozak Beyazı, (Şıka), Kozak Siyahı, Müşkül, Pek, Pembe Gemre, Razaki (Dimişki), Sultanı Çekirdeksiz, Tahannabi (Ağı üzümü), Yapıncık ve Yuvarlak Çekirdeksizdir.

Kalte sınıfları : Sofralık üzümlelerde aranan minimum kalite şartlarına göre üzümlede salkım ve daneler sağlam ve temiz olmalı, gözle görülebilen yabancı madde ve ilaç artıklarından, anormal dış nemden, yabancı koku ve taddan, hastalık ve hasere izlerinden, gözle görülebilecek mildiyo nişanlarından arı bulunmalıdır. Kabukta gülüşen sebep olduğu renk değişimleri kusur sayılmalıdır.

Üzümleler salkım ve dane özelliklerine göre Ekstra ve I. sınıf olmak

üzere iki kalite sınıfına ayrılmaktadır:

Ekstra: Bu sınıfı girecek üzümleler en iyi kalitede olmalıdır. Salkımlar sekil, irilik ve renk bakımından çeşinin tipik özelliklerini göstermeli ve özürsüz olmalıdır. Daneler pörsümmemis ve pusları bozulmamış olmalı, ne sık ne de seyrek bulunmalıdır. Minimum salkım ağırlığı İri daneli çeşitler için 200 gram, ufak daneleri için 150 gramdır.

I. Sınıf : Bu sınıftaki sofralık üzümleler ise iyi kalitede olmalı, salkımlar sekil, irilik ve renk bakımından çeşinin tipik özelliklerini göstermelidir. Daneler pörsümmemis ve pusları mümkün olduğu kadar bozulmamış bulunmalıdır. Salkım ve danelerde hafif sekil bozuklukları, hafif renk kusurları ve yalnız kabukta kalmış gülüş yanıklarına müsaade edilir. Minimum salkım ağırlıkları İri daneli çeşitler için 150 gram, ufak daneli çeşitler için ise 100 gram olarak testbit olunmuştur.

Olgunluk :

«Ambalaj işlemlerine ve nakliyata dayanacak ve satıldıkları yerde pazarnı isteklerini karşılayacak ve tüketiciyi memnun edecek olgunlukta» bulunması gereken üzümlede salkımlar dikkatli kesilmeli ve patlamış, zedelenmiş daneler ayılanmalıdır.

Toleranslar :

Üzümleler için biri kalitede, diğeri salkım ağırlığında olmak üzere iki tolerans tanınmıştır. Kalite toleranslarına göre Ekstra'da, bu sınıfta bulunması gereken özellikler taşımayan fakat I. Sınıfa girebilen, ağırlık itibarıyle % 5 oranında meyve bulunabilir. Aynı tolerans salkım ağırlığı için % 10'dur. I. Sınıfda ise İri daneli çeşitlerde 100 gram, ufak daneli çeşitlerde ise 75 gramdan küçük olmamak şartıyla ufak salkımlarda ambalaj ağırlığının % 10' u oranında tolerans tanınmış bulunmaktadır. Kalite ve ağırlık toleranslarının toplamı Ekstra'da % 10'u, I. Sınıfta % 15'i geçmez.

Ambalaj :

Softalik üzümleler için standart ambalaj tahta kasadır. İki tip olan kasalarda taban 50 cm x 30 cm ebadında olup derinlik birinci tipte 7, ikinci 8 cm'dir. Standart ambalajlar bunlar olmakla beraber daha küçük boy ve ağırlıkta çeşitli malzemeler ile yapılmış diğer ambalajlara da müsaade edilmiştir. Ambalajlara Ekstra üzümleler tek kat, I. Sınıf üzümleler ise bir veya iki kat olarak istif edilmektedir.

Bundan sonra bahis konusu standardda işaretleme ve muayeneleme diğer bazı hükümler yer almaktadır.

İMAR ve İSKAN BAKANLIĞI'ndan

Bakanlığımızın daimi Yapı Malzemesi Sergisinde en son mamüllerini ve mamül çeşitlerini teşhir etmek isteyen Yapı Malzemesi, Sanayici ve imalâtçlarının Yapı Malzemesi Genel Müdürlüğüne baş vurmaları rica olunur.

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

M A R T 1 9 6 4
BİRİNCİ BASKIKALIPTA BASILMIŞ VE KENETLİ OLARAK
YAPILMIŞ YUVARLAK
BALIK KONSERVE KUTULARICANT ROUND FOR FISH PRODUCTS
DRAWN AND SEAMED CANS

TS.

90/1-1

621.798.148:

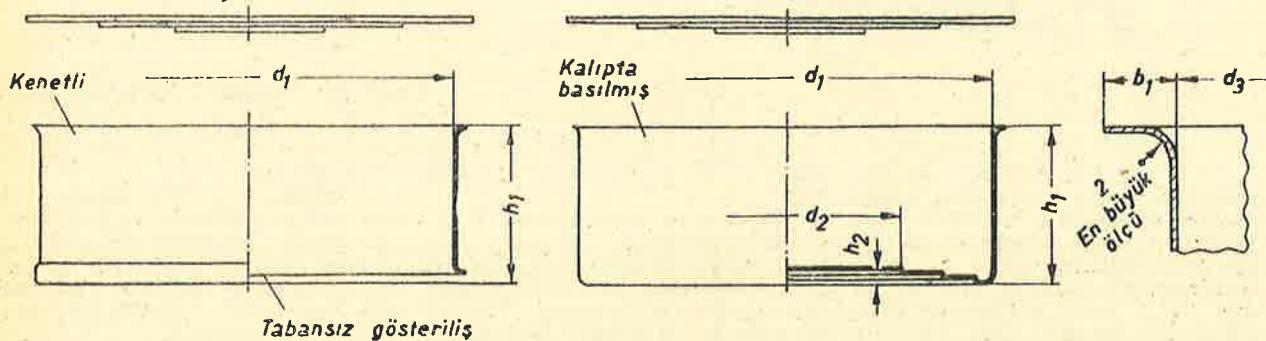
UDK. 664.95: 672.46

Ölçüler mm dir

Kutuların, aşağıdaki şekillere aynen uyması şart değildir. Yalnız verilen ölçülerin aynen tutulması lazımdır. Kapaklar şematik olarak gösterilmiştir

A Otoklavlamaya elverişli

B Otoklavlamaya elverisiz

Komple bir balık konserve kutusunun gösteriliş şekli		Kapatılmış konserve kutusunun su hacmi cm ³ 4)	Kapaklı misi kon- serve ku- tusunun su hacmi Anma çapı <i>d₁ 2)</i>	Kapaksız dış yüksekliği Caiz tolerans <i>h₁</i> Kenet- li ku- tu- lar <i>d₂</i> Basil- miş ku- tu- lar <i>h₂</i> +0,5	Kalıpta basılımiş kutular <i>d₂</i> <i>h₂</i> +0,5	Suç kalınlığı 3) Kutunun gövdesi (alt kis- mi) <i>A</i> <i>B</i>	Kutunun kapağı (tabanı) <i>A</i> <i>B</i>	Gövde Kordon geniş- liği <i>b₁</i> en bü- yük ölçü ≈	Kapak (taban) iç cap <i>d₃</i> ≈	Kapak (taban) için ilgili föy numa- rası
A 56 x 50	B 56 x 50	105	56	50 +1 - - - 0,24 0,22 0,22 2,8 55,8						TS: 90 /2
A 73 x 28	B 73 x 28	100		28 - +0,3 30 2 0,26 0,22 0,26 0,22 3 72,8						
A 73 x 58	B 73 x 58	210	73	58 +1 - - - 0,24 0,22 0,24 0,22 3 72,8						
A 73 x 110	B 73 x 110	425		110 - - - 0,24 0,24 0,24 0,24 3 72,8						
A 99 x 33 1)	B 99 x 33 1)	210		33 +1 +0,3 40 2,5 0,22 0,22 0,24 0,22						
A 99 x 36 1)	B 99 x 36 1)	240	99	36 +0,3 40 2,5 0,26 0,26 0,26 0,26 3,2 98,8						
A 99 x 48	B 99 x 48	320		48 - - - 0,24 0,24 0,24 0,24						
A 99 x 63	B 99 x 63	425	99	63 +1 - - - 0,24 0,22 0,24 0,22 3,2 98,8						
A 99 x 122	B 99 x 122	880		122 - - - 0,24 0,24 0,24 0,24						
A 135 x 33 1)	B 135 x 33 1)	400	135	33 +0,3 50 2,5 0,24 0,26 0,26 0,26 3,2 135						
-	B 160 x 48 1)	800	160	48 +1 +0,3 60 3 0,22 0,22 0,22 3,2 160						TS: 90 /1,2
	B 160 x 90	1 650		90 - - - - 0,24 0,24 0,24 3,4 195						
	B 195 x 65	1 680	195	65 +1 - - - - 0,24 0,24 0,24 0,26 3,4 195						
	B 195 x 123	3 400		123 +1 - - - - 0,24 0,24 0,24 0,26 3,4 195						
	B 230 x 45	1 650		45 - - - - 0,24 0,24 0,24 0,26 3,4 230,3						
	B 230 x 83	3 000	230	83 +1 - - - - 0,24 0,24 0,24 0,26 3,4 230,3						
	B 230 x 170	6 600		170 - - - - 0,26 0,26 0,26 0,26 3,4 230,3						
	B 230 x 250	10 000		250 - - - - 0,28 0,28 0,28 0,28 3,4 230,3						

Yapılış : Siparişte belirtilmelidir.

- 1) Bu kutular preste basılımiş olarak da yapılabilirler.
- 2) Ölçüler yuvarlatılmıştır.
- 3) Suç kalınlığının caiz toleransı ticari mallardaki gibidir.
- 4) Caiz tolerans %±1,5 dur.

BALIK KONSERVE KUTULARI STANDARDI

Feyzi ÖZİL

Y. Makine Mühendisi

Memleketimizin balık ihracatı ile yakından ilgili «Balık Konserve Kutuları Standardı» TSE Teknik Kurulu'nun 25 Mart 1964 tarihli toplantılarında kabul edilmiştir. Tasarının mütalâa için çeşitli kuruluşlarla gönderilmesi ilgi çekici sonuçlar vermiştir. Başta konserve fabrikaları olmak üzere, Et ve Balık Kuruğu, Ticaret Odaları ve Sanayi Odaları geniş ölçüde mütalâa göndermişlerdir. Tasarının tamamlamasında bunlardan çok faydalaniılmıştır.

Bilindiği gibi bugün memleketimizde piyasaya sürülen balık konserve kutuları pek, çeşitlilidir. Bunların kenetli veya lehimli ilişkili yerleri de her kutuda istenilen özellikte değildir. Hazırlanan standard, memleketimizde gerek boyutlar (hacim), gerek işçilik ve gerekse kutu malzemesi bakımından bir örneklik sağlayacaktır. Gelen mütalâalardan öğrendiğimize göre her konserve fabrikası kendi olanakları ile kutularını da kendisi imâl etmektedir. Bu husus bir bakıma doğru olmakla beraber memleketimizde kullanılacak balık konserve kutu boyutları standardla tesbit edildiğine göre bundan böyle gerek konserve fabrikaları gerekse başka imâlatcular tarafından seri halde ve çok miktarda kutu imâline geçirilebilir. Kutu imâl eden modern makineler temin edilmesi yerinde bir yatırımlıdır. Kutuların elde veya basit makinelerde imâli yerine otomatik makinelerde yapılması kutu maliyetini düşürecek bunun ise gerek iç tüketime gerekse ihracata etkisi olacaktır. Bu bakımdan da TSE'nin hazırladığı standardın rolü büyük olacaktır.

Kutu yapımında en önemli hussulardan biri de kutu ham malzemesi olan tenekedir.

Şimdiye kadar teneke dışarıdan getirilmekte idi. Belki bir müddet daha ithal edilecektir. Fakat 1965 de imâlatça başlaması beklenen Ereğli Demir - Çelik Fabrikalarının ana istihsal konularından biri de

tenekedir. Böylece her nevi konserve kutuları yerli malzeme ile yapılmış olacaktır. Standardda öngörülen malzeme özelliğinin Ereğli Demir Çelik Müsseselerinin de olumlu düşününceleri alınmıştır.

Bilindiği gibi balık konserve kutuları genel olarak yumuşak çelikten soğuk olarak çekilmiş saçlardan yapıılır. Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında konserve kutuları için yapılacak saçların kimyasal bilgesimi aşağıda belirtildiği gibi olacaktır :

Karbon	C	En çok	% 0,12
Mangan	Mn	En az	% 0,20 - 0,60
Silisyum	Si	Eser	
		halinde	
Fosfor	P	En çok	% 0,050
Kükürt	S	En çok	% 0,050

Bu saçların çekme dayanımı 28 ilâ 42 kg/mm², uzaması da % 24 olacaktır.

Bu saçların teneke haline gelmesi için fabrikasyon sırasında her iki yüzünün kalaylanması gerekmektedir. Standarda göre saçın beher metre karesine en az 10 gram kalay kulanılmalıdır.

Bu şekilde imâl edilen tenekeler lâkli veya lâksız olarak piyasaya arzolunurlar. Standardda ifade edildiğine göre balık konserve kutularının lâkli veya lâksız teneke-

den yapılmasını arzuya bırakılmış olup siparişte belirtilmesi gerekmektedir. Standardda yer alan balık konserve kutularının şekillerine göre sınıflandırılması şöyledir:

Yuvarlak balık konserve kutuları, Dörtköşe balık konserve kutuları,

Oval balık konserve kutuları, Uzun oval balık konserve kutuları,

Standardda, kutuların yapımları, muayeneleri ve piyasaya arz sekilleri hakkında geniş bilgi vardır.

Gelen mütalâaların arasında, standarda uyabileceğin süre istekleri yer almaktadır. Özellikle konserve fabrikaları, kalıplarının değiştirilmesi için zamana ihtiyaçları olduğunu ileri sürmüslerdir. Bir taraftan, konservecilerin bu dileklerini diğer taraftan da ihraç gereci olması dolayısıyla işin ivediliğini göz önünde bulunduran TSE Teknik Kurulu, bu standarda uylulma için yayımlanmayı müteakip altı aylık mehili uygun bulmuş ve bunu ilgili makamlara arz ve teklif etmemi kararlaştırmıştır.

İktisadi hayatımızda faydalı olacağına şüphe bulunmayan balık konserve kutuları standardının memlekete hayırlı olmasını dileriz.

ISO ve IEC REKOMANDASYONLARI

ile

DİĞER MEMLEKETLERİN MILLÎ STANDARDLARINI

Yalnız TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
yolu ile getirilebilirsiniz.

Adres : P.K. 73

Bakanlıklar — ANKARA

Türkiye'de Standardizasyon ve Türk Standardları Enstitüsü

Türk Standardları Enstitüsü tarafından görevlendirilen özel bir yazı kurulunun uzun ve yorucu çalışmaları sonucunda ortaya çıkan bu eser, standardizasyon konusunda, memleketimizde önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Ekler arasında, Türkiye'de standardizasyonun gelişimi ile ilgili 18 fotoğraf ve Kanunname İhtisab-ı Bursa (1502) adlı belgenin orijinal metnine ait fotokopilerin de bulunduğu kitabı bölüm ve paragraf başlıklarını sunuyoruz :

ÖNSÖZ :

GİRİŞ : STANDARDİZASYON
(Anlam ve Kavram, Standardizasyon Gerekliği, Standardizasyon ve Kalite.)

BÖLÜM I : TSE'DEN ÖNCE (1930 Yılına Kadar Memleketimizde Standardizasyon Çalışmaları, 1705 Sayılı Kanun ve Gerekçesi, Mürakabe Tüzükleri ve Uygulamaları, 1705 ve 3018 Sayılı Kanunlar Dışındaki Standard Çalışmaları).

BÖLÜM II : TSE'NİN DOĞUŞU (Ön Çalışmalar, Standardizasyon Sisteminde Değişiklik İhtiyacı, Standardizasyon Uzmanı Mr. Sturen'in Getirilmesi, TSE'ye Doğru, TSE'nin İlk Kuruluş Talimatı, Türkiye Odalar Birliğine Bağlı Türk Standardları Enstitüsünün Kuruluşu)

BÖLÜM III : TSE'NİN GELİŞMESİ : (132 Sayılı Kanundan Önce, TSE'nin İlk Kuruluş Kanunu Tasarısı, Türk Standardlarının Tatbiki Hakkında Nizamname, 132 Sayılı TSE Kuruluş Kanunu Tasarısı).

BÖLÜM IV : 132 SAYILI TSE KURULUS KANUNU YÜRÜRLÜĞE GİRDİKTEN SONRAKİ DURUM (Geçiş Dönemi)

BÖLÜM V : DIS MÜNASEBETLERİ (TSE'nin Milletlerarası Kuruluşlarla Münasebetleri)

EKLER : KUŞE KÂĞIT ÜZERİNE TSE'NİN GELİŞİMİNE AİT 18 FOTOĞRAF, II. SULTAN BAYAZİD'İN FOTOĞRAFI İLE BİRLİKTE KANUNNAME İHTİSAB-ı BURSA ADLI BELGENİN FOTOKOPILERİ VE BUGÜNKÜ DİLİMZİLE TAM METNI, STANDARDİZASYONLA İLGİLİ KARARNAMELER, NİZAMNÂMELER VS.

Kitap, TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ Necatibey Caddesi Ankara adresinden sağlanabileceği gibi ödemeli olarak da gönderilir. Fiyatı 30.00 liradır.

MADENİ BÜRO MEFRUŞATI STANDARDI

Devlet Malzeme Ofisi, 6400 Sayılı Kanunun 3. ve 5inci maddeleri gereğince hazırladığı Madenî Büro Mefrusatı Standardını 18.3.1964 tarihli ve 11659 sayılı Resmi Gazete ile ilan eylemiş ayrıca bir kitap halinde yayımlanmıştır.

Türk standardlarının metodları ve sınıflandırma kodları esas alınarak hazırlanan standardın bir noktasi malzeme özeliklerine yer verilmemiş olmasıdır.

Bu standard ile Devlet dairelerinde kullanılan madenî mefruSATIN standardlaştırılması sağlanmaktadır.

BOZULABILECEK YİYECEK MADDELERİN TAŞINMASINA MAHSUS ÖZEL CIHAZLAR İLE İLGİLİ CENEVRE ANLAŞMASI

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Konseyi (ECE) İçi Taşıma Komitesi tarafından yapılan çalışmalar sonunda düzenlenen «Bozulabilecek yiyecek maddelerinin taşınmasına mahsus özel cihazlar ve bu cihazların adı gezen yiyecek maddelerinden bazlarının milletlerarası taşınmasında kullanılması ile ilgili» anlaşma 15 Ocak 1962 tarihinde Cenevre'de imzalanmıştır. Odalar Birliği bu anlaşmayı bu defa bastırmış bulunmaktadır.

Çelikler üzerinde deneysel araştırma

Hanri M. Schnadt ve Emil W. Lienhard, Electrode Factory Oerlikon Buehrle Ltd. in Merkez Araştırma Laboratuvarında (Zurich) çelik üzerine yaptıkları deneyleri «Experimental investigation of the Sharp-Notch Behaviour of 60 Steels at different temperatures and strain-Rates» adı ile yayımlamışlardır. Bu değerli belge ilgililere duyurulur.

Akaryakıt Sanayii

Ticaret Bakanlığı Müfettişlerinden Macit Varlık, iyi bir inceleme ürünü olan Akaryakıt Sanayii adlı bir kitap yayınladı. Kitapta:

- 1 — Petrolün menşei, petrol endüstrisinin gelişmesi
- 2 — Petrol boruları (pipeline)
- 3 — Tankerler
- 4 — Dağıtım
- 5 — Fiyat teşekkülü
- 6 — Akaryakıt endüstrisinin yönetimi
- 7 — Rafinasyon
- 8 — Akaryakıt şirketlerinde bütçe ve bütçe analizi üzerinde geniş bilgiler yer almaktadır.

Alman Standardları yılılığı 1963

(German Standards Yearbook 1963)
Almanca ve İngilizce olarak (11,350) Alman standardını ve standart tasarımını UDC numaraları ile birlikte içine alan yıllık, aynı zamanda DIN standartlarının alfabetik indeksini ve ISO Rekomandasyonlarının DIN olarak karşılıklarını gösterir listeyle de vermektedir.

Fiyatı 48,— DM olan bu değerli yayın, TSE yoluyla getirilebilir.

Mühendislik hesaplarında kullanılan «Newton» kuvvet birimi

Dr. Walter Header tarafından hazırlanan ve Deutscher Normenausschuss (DNA) tarafından yayınlanan bu incelemenin Almanca baskısı bütün dünyada ilgi ile karşılanmıştır ve bu defa İngilizce olarak yayımlanmıştır. Aynı yazının «Milletlerarası Birimler Sistemine Doğru» adlı çalışmasını da ek olarak içine alan kitap, Beuth-Vertrieb GmbH, Berlin 15 adresinden veya TSE yoluyla sağlanabilir. Fiyatı 4.00 DM. dir.

Milletlerarası Kabuklu Fındık Standardı

Prof. Dr. Sabahattin ÖZBEK

Bozulur maddelerin (meyve ve sebze) standardlarını hazırlayan Çalışma Grupu 16 Haziranda Cenevre'de yaptığı toplantıda milletlerarası toplantılarla uzun zamandır hazırlanan Kabuklu Fındık Standardını iki yıllık bir deneme devresi için rekomendasyon olarak kabul etmiştir.

Bu standardın hazırlanması sırasında başka başka yerlerde yapılan toplantılarla temsilcilerimiz tasarıya en mükemmel sekli vermek ve memleketimiz menfaatlarının korunmasını sağlamak için büyük gayretler sarfetmişlerdir.

Tasarının görüşülmesinde en çok tartışma, rutubet oranı, randiman ve kalite toleransları üzerinde olmuştur. Rutubet oranının % 12 den % 9 a indirilmesi çok güç olmuş ve en son görüşmede de geçici devrede ilgili memleketlerin bu konu üzerinde aynı metodla karşılaştırmalar yapması prensip olarak kabul edilmiştir. Esasen rutubet oranı üzerinde tartışmaların uzamasına sebep belki de ve büyük bir ihtiyalle ilgili memleketlerin ayrı ayrı metotlar kullanmış olmaları ve sonuçların karşılaştırılmasına imkân verecek kurvelerin elde bulunmamasıdır. Gerçekten bazı memleketler kabuklu meyvayı kırmadan, olduğu gibi bir kurutma dolabında 4 saat bırakarak rutubetini tayin etmekte, bir kısmını kırarak, kabuk ve içini ayrı ayrı öğütükten sonra 4 saat kurutmaktır, bir kısmı yukarıdaki manipulasyona tabi tuttuktan sonra sabit ağırlık elde edilince rutubet oranını bulmaktır ve bazı memleketler de bu iş için daha çabuk olan elektrik usulünü kullanmaktadır.

Tasarida da görüleceği gibi rutubet tayininde kırma, öğütme ve 4 saat kurutma dolabında tutma, standart metod olarak tavsiye edilmiştir. Bu konuda bizim de karşılaşmamış incelemeler yapmamız gerekecektir.

Kalite sınıflarının tesbitinde ele alınmasını teklif ettiğimiz randiman problemi üzerinde kabuklu fındık ihraç eden memleketler hiçbir tecrübe ve bilgiye sahip olmadıklarını öne sürümleridir. Biz yalnız iriliğe göre yapılan sınıflamanın aldatıcı olabileceği, nümunelerini götürmüştük, Kargalak ve Sivri fındık çeşitlerini göstererek açıklamaya çalıştık. İthalatçı memleketlerden bir kısmı konuyu çok ilgi çekici bulmuştur. Gerçekten içi küçük, dış kabuğu büyük ve gösterişli fındığı alırken, atılan kabuk için para ödemelerini öğrenmek ithalatçıları düş-

sündürmiş ve Türk tezini destekleyenlerini mümkün kılmıştır. Bu konu üzerinde yine bu devrede incelemeler yapılması kabul edilmiştir.

İçle ilgili kalite toleranslarının yüksekliği tasarıyı inceleyeceklerin dikkatini çekecektir. Tasarının ikinci görüşülmesinde bu rakamlar israrlıca ancak % 5, % 7 ve % 9 a indirilmiştir. Barselona'da yapılan Eksperler toplantısında bazı memleketlerin israrıyla bu rakamlar % 4, % 8 ve % 10 olarak kararlaştırılmıştır. Bu karara biz, İngiltere ve B. Almanya ile birlikte katılmayarak itiraz serhi koymuştuk. Bu seferki Cenevre toplantısında da toleranslar ayıni kaldığından provizyonumuza diler iki memleketle birlikte devam ettirdik.

Boylamada ekstra grubu içine 16 mm. lik meyvaların alınmış olması milli menfaatlerimize uygun olduğundan kabul edilmiştir. Bu kısımda «Seçilmemis» diye adlandırılan tip bizim standardımızdaki «Naturel» in karşılığı ise de ondan tek farkı 13 mm. nin altındaki fındıkların da naturelle bulunmamasına rağmen burada bulunmasıdır. Bu tipin bu şekilde kabulünde bazı ithalatçı memleketler endüstri ve fiat düşünceleri ile israr etmişlerdir.

Bu milletlerarası kabul edilen standart tasarımının şu haliyle TSE tarafından yayınlanan Türk Fındık Standardına göre daha az detaylı ve az mükemmel olduğu söyleyenbilir. Bununla beraber iki yıllık geçici süre sonunda standartın mükemmelleştirilmesi imkân dahilatır ve Türkiye, bu süre içinde hazırlayacağı dokümanlarla ileride tasarımın geliştirilmesine yardım etmelidir. Bundan başka Cenevre Protokoluna göre her memleket kabul edilen standarttan daha ileri ve mükemmel olan bir standartı uygulamakta serbesttir. Daha düşük ölçülerle milli standart yapılması yasaktır. Bununla biz, yeni standarda vasıfların düşmesine sebep olacak noktaları uygulamamakta serbest olağımızı belirtmek istiyoruz.

Özet olarak belirtmek gerekmektedir ki, başından beri her toplantıda Türkiye'nin katılmış olması, Türk fındıklarının milletlerarası standartda hak ettikleri değerlerin tanınmasını sağlamıştır. Hattâ ona uyumak söyle dursun, mevcut standartımız daha yüksek ölçülerile ile Türk fındıklarının dünyadaki başta gelen seçkin yerini korumakta devam edecektir.

TASARIDAN ÖNEMLİ KISIMLAR

Mahsulün Tarifi :

Bu standard «Corylus avellana L» ve «Corylus Maxima Miel» in doğrudan doğruya istihlak edilecek, zorluklu kabuklu fındık meyvalarına aittir.

Kalite Sartları :

A. Genel

Bu standartın amacı hazırlanıp ambalajlandıktan sonra sevké hazır bir durumda olan kabuklu fındıklarda aranılacak kalite şartlarını belirtmektedir.

B. Minimum Sartlar :

Kabuklu fındıklar tam olgunlaşıkları zaman hasat edilmelidirler. Kurulmalı ve % 9 dan daha fazla rutubeti ihtiyaç etmemelidirler. (1)

C. Kalitelere Ayırma :

Kabuklu fındıklar meyvaların ırılığine, dış ve iç vasıflarına tabik olunacak toleranslara göre «Ekstra», I. Sınıf ve II. Sınıf olmak üzere üç sınıfa ayrılır.

Boylara Ayırma :

Ekstra ve I. Sınıfta boylara ayırma mecburi ve fakat II. sınıfı ihtiyaçır. Kabuklu fındıklarda boylama ekvatoryal kesitin capına göre ve yuvarlak delikli bir kalbur kullanılarak yapılır. Boylara göre ayrılan sınıflar aşağıda verilmiştir:

Tip	İşaret	Meyvanın capı
«Çok İri»	V.L.	18 mm ve yukarısı
«İri»	L.	16 mm ve yukarısı
«Orta»	M.	13-16 mm
«Küçük»	S.	13 mm altında
«Seçilmemis»	U.	

«Ekstra» sınıfı yalnız «çok İri» ve «İri» ve I. Sınıfta da yalnız «çok İri», «İri» ve «orta» irilikteki meyvalar girerler.

Toleranslar :

Her ambalajda kalite ve boy bakımından o sınıfın isteklerini karşılamayan meyvalar için belli bir tolerans tanınmıştır.

A. Kalite Toleransları :

Mevva sayısı olarak, toleranslar, aşağıdaki gibidir:

	Ekstra «I» (II)	%	%	%
Dış özürler	1	2	3	
İç özürler	4(2)	8(2)	10(2)	

«Ekstra» sınıfı «I» ve «II» sınıflara tanınan % 4, % 8 ve % 10 nisbetindeki iç özürlerde boş fındık nisbeti sırasıyla % 3, % 5 ve % 6 yi geçmez.

B. İrilik Toleransları :

Bütün sınıflarda bildirilen irilikten bir derece farklı irilikte olan meyvalara sayı itibariyle % 5 nisbetinde tolerans tanınmıştır.

(1) Rutubet miktarı, kırlımsız ve öğütülmüş fındıklar bir kurutma dolabında dört saat 100 °C de tutularak tayin edilir.

(2) Bu nisbetler hesaplanırken, içteki hafif deformasyon özür olarak dikkate alınmaz.

Haberleri

Milletlerarası Ticarette Standardizasyonun Önemi Belirtildi

ISO Başkanı Mr. A. E. VIATKINE, Cenevre'de toplanan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Gelişme Konferansında önemli bir konuşma yapmıştır.

Üretimdeki teknik gelişme ve ilerlemelerle yakından ilgili bulunan standardizasyonun milletlerarası ticaretin gelişmesindeki gittikçe artan önemine değinen Mr. Viatkine, özetle sunları söylemiştir :

«Milletlerarası ticaretin gelişmesindeki başlıca gerekliliklerden biri de mübadele elverişliliğidir. Test metodlarını, ambalajı, marka, depolama ve taşımayı düzenleyici kuralları bakımından standardizasyon sayesinde mallar, her memleketin ekonomisi için çok değerli olan dövizce çevrilebilir. Bu sebepten standardizasyon üstünlüğü yalnızca bilimsel bir çaba olmasından değil, aynı zamanda ekonomilerde uygulama yönünden de önemli bir yer tutmasından doğmaktadır.

Sanayinin, özellikle son derece kompleks olan modern makinaların, tesisat ve teçhizatın hızla gelişip çoğalması karşısında, milli ve milletlerarası standardların uygulanması günümüzün kaçınılmaz bir zorunluluğu olmuştur. Standardlaştırılmış kavramlar teşekkür etmediğçe, standart tip ve şekilde ürünler meydana getirilmekle milletlerarası ticaretin gelişmesini düşünmek imkânında değilse de çok zordur.»

İtalyan ve Kore Enstitülerinde Yeni Tayinler

Italian Milli Standardlar Birliği'nin (UNI), geçenlerde ölümünü üzülerek haber verdigimiz Dr. Rossi'den boşalan Direktörlüğine bu kez Dr. Eng. Albino Zamboni getirilmiştir.

Yeni Direktör, TSE Yönetimi Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter ve Genel Sekreter Veliid İsfendiyar tarafından bir kutlama mektubu gönderilmiştir.

Kore :

Kore Standardlar Bürosunda da (KBS), Mr. Dong Woon Suh'un yerine Mr. Ick Ho Um Direktör olmuştur.

YENİ ISO REKOMANDASYONLARI

- ISO/R 286—1962 : ISO Sisteminde limitler ve uygunluklar
Kısım I : Genel toleranslar ve inhiraflar
Fiyatı : 75.— İsviçre Frangi
 - ISO R 329—1963 : Malzemelerin aktarılmasında kullanılan büyük paletler
Fiyatı : 2,25 İsviçre Frangi
 - ISO/R 337—1963 : Yarı-Römorklarda beşinci tekerlek için ana pim.
Fiyatı : 1,50 İsviçre Frangi
 - ISO/R 296—1963 : Konik takım sapları
Fiyatı : 6,75 İsviçre Frangi
 - ISO/R 303—1963 : Motörli araçlarda ve römorklarda ışıklandırma ve sinyaller
Fiyatı : 25,50 İsviçre Frangi
- Yukarıdaki rekomandasyonlar TSE yoluyla getirilebilir.**

Alman Standardları Enstitüsü ile TSE arasındaki işbirliği gelişiyor

N. Ludwig, Moskova'da doğmuştur. Ailesi Almandır. öğrenimini Berlin'de yapmıştır.

1938 yılında Berlin - Dahlem'deki «Malzeme Deneyleri Federal Enstitüsü»nde çalışmalarında bulunmuş ve madenlerin gerilim direnci konusunda ihtisas yapmıştır.

1948 den bu yana Alman Standardları Enstitüsünde Malzeme Testleri Teknik Komitesi kurmuştur. Önceleri bu Komite Stuttgart'ta yerlesmiş, daha sonra Dortmund - Aplerbeck'i merkez olarak seçmiştir. Alman Standardları Enstitüsündeki görev süresi içinde bir çok Danigr.'a Komiteleri ve Alt Komiteler kurmuş olan Ludwig, sonunda bu Komiteleri beş üstün çalışma grubu olarak (malzeme ve deney) bir araya getirmiştir.

Ludwig, standardizasyon dünyasında olağanüstü ve inanılır bilgisi, sağlam karakteri ve iyi niyetli bir insan oluşu ile tanınmıştır.

31 Aralık 1963 de 70 yaşını dolduran Prof. Dr. Ing. A. Zinzen'in ayrıılışı üzerine, Alman Standardları Başkanlığına getirilmiştir.

Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu - (IEC)

Amacı - Faaliyetleri - Tarihçesi - Üyeleri - Diğer kuruluşlarla münasebetleri

Amacı :

Komisyonun amacı, milli elektroteknik standardlarının koordinasyonunu ve birleştirilmesini kolaylastırmaktır.

Bu amaci gerçekleştirmek için, milletlerarası bir fikir birliğini ifade eden rekamandasyonlar yayarlar. Bu rekamandasyonlar, her ne kadar üye ülkeleri bağlamamakta ise de, milletlerarası standardların yapılması konusunda olduğu kadar, milli standardların hazırlanmasında da önemli birer kaynak teşkil etmektedirler.

Faaliyetleri :

Komisyonun çalışmaları hemen hemen bütün elektroteknolojiyi, bu arada güç, telekomünikasyon ve nükleer enerji alanlarını kapsamaktadır.

Bu çalışmalar iki bölümde incelenebilir :

1 — Bütün ülkelerdeki elektrik terimlerinin ve kavramlarının bir örnekleştirilmesi. (İsaretlerin birleştirilmesi, sayılar ve üniteler üzerinde anlaşma, semboller ve kısaltmalar, diyagramlarda kullanılan grafik semboller)

2 — Özel elektrik ekipmanlarının standardizasyonu, ekipmanlarla kullanılan materyellerin elektriksel özellikler ile ilgili problemler, bazı ekipmanların karakteristik özellikler hakkında verilen garantilerin standardizasyonu, test metotları, kalite, emniyet ve boyut kontroflü, makinalar ve elektrik ekipmanlarının değişebilirlikleri.

Tarihçesi :

Elektrik mühendisleri, milletlerarası standardizasyonun modern dünyada gittikçe kazandığı büyük önemi ilk görenler arasındadırlar.

19. Yüzyılın sonunda ve 20. Yüzyılın başında çeşitli elektrik kongreleri toplanmış ve sonuç olarak, devamlı ve metotlu bir şekilde milletlerarası standardizasyonuna gidişin, iyi bir organizasyonla mümkün olabileceği anlaşılmıştır.

Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu'nun kurulması yolundaki çalışmaların temelleri 1904 yılında toplanan Milletlerarası elektrik kongresinde ve daha sonra (1906) Amerika'da Saint Louis'li Parlamento üyelerinin teklifleri üzerine atılmıştır.

1908 yılında, 14 ülkenin resmen kurulmuş olan komiteleri, Londra'da bir toplantı yaparak ilk konseyi meydana getirdiler. Bu toplantıda hazırlanın statü, 1940'a kadar yürürlükte kalmıştır.

Başkanlığı Lord KELVIN, Genel Sekreterliği Charles le MAISTRE getirildi. Genel Sekreter 1953 yılında ölümüne kadar bu görevi ifa etmiştir.

Organizasyon kurulduğu zaman merkezi Londra'da bulunuyordu. 1947 de ise Cenevre'ye taşınmıştır. Yine aynı yılda komisyon, elektrik bölümünü olarak ISO'ya (Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı) bağlandı. Ancak, IEC teknik ve malli yönlerden bağımsızlığını muhafaza etmektedir.

Komisyon, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin bir danışma mercii durumundadır.

Üyeleri :

Komisyonun çalışmalarına katılmak isteyen her ülke, kendi komitesini kurduktan sonra üyelik için başvuracak edebilir. Üyeliğe kabul edilen komite, milli komite adını alır.

Milli komiteler, IEC çalışmalarına, elektrik konuları ile ilgili tüm sahalar arasında temsilci seçebilirler. Sanayiciler, hükümet yetkilileri, öğretim üyeleri gibi.

Bugün IEC'nin 38 üyesi vardır. Üye ülkeler alfabetik sıra ile aşağıda gösterilmiştir:

Almanya, Amerika B.D., Arjantin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Brezilya, Bulgaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Çekoslovakya, Danmarka, Finlandiya, Fransa, Güney, Afrika, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsrail, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Kore Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Macaristan, Norveç, Pakistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Sovyet Rusya, Türkiye Venezuela, Yugoslavya, Yunanistan.

Gelirleri :

Komisyon, gelirlerini üye ülkelerin aidatlarından ve yarılardan sağlamaktadır.

Her üyenin ne kadar aidat ödeyeceğini konsey kararlaştırır.

Kullanılan Diller :

Kullanılan diller, İngilizce, Fran-

sızca ve Rusça'dır. Rekomandasyonlar ve raporlar genel merkezde İngilizce ve Fransızca olarak yayınlanır. Sovyet Rusya milli komitesi, yarılardan Rusça'ya çevrilişini sorumluluğunu yüklenmiştir.

Kuruluş :

IEC, milli komite temsilcilerinden meydana gelen konsey tarafının yönetilmektedir.

Konsey, 6 yıllık çalışma döneni için 9 milli komite temsilcisini (Faaliyet Komitesi) olarak seçer. Faaliyet komitesi, komisyonun teknik çalışmalarını kolaylaşdırma konusunda gerekli bütün kararları alır ve konseye raporlar verir.

Teknik çalışmalarla teknik komiteler uğraşmaktadır. Bütün milli komiteler, teknik komite çalışmalarına gerek temsilci bulundurmak, gereksiz bu konuda yazışmalar yapmak suretiyle katılırlar.

Merkez, genel sekreterliğin direktifi altında çalışır.

Genel sekreterliğin başlıca ödevleri, konsey kararlarının uygulanmasını sağlamak, toplantı çağrılarını yapmak, yarılardan hazırlaması ve dağıtılmasını idare etmektir.

Diger Milletlerarası Kuruluşlarla Münasebetler :

Komisyon, konuları ile ilgili problemlerin çözülebilmesi yolunda, Elektroteknoloji ile direkt veya endirekt ilgisi olan bütün milletlerarası kuruluşlarla münasebetlerini devam ettirmektedir.

Yayınlar :

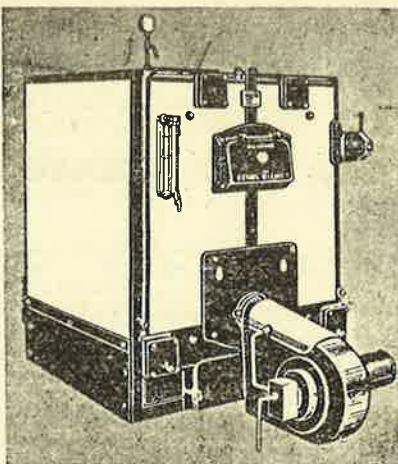
IEC Rekomandasyonları, teknik çalışmaların sonuçlarını göstermektedir. Bunlar, yayımlanmadan önce milli komitelerin oylarına sunulur ve gelen oyların menfi olanları beste birden fazla değilse kabul edilmiş farzedilir.

Rekomandasyonlar, ilgili konularda çeşitli üye ülkelerin milli standardlarına esas olmaktadır.

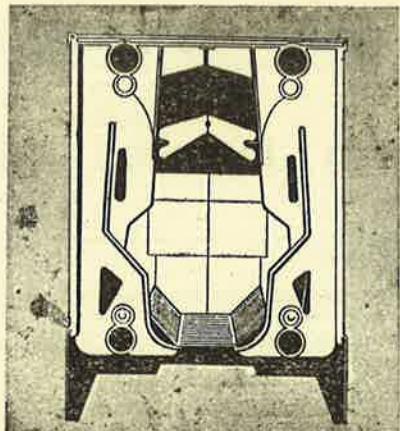
Genel merkez raporu, yıllık olarak hazırlanır ve IEC'nin bir yıllık çalışmalarını bütün detayları ile içine alır.

Ayrıca bir de yıllık katalog yayınlanmaktadır. Bu katalogta bütün yayınların listesini, her biri hakkında, kısa bilgiler ile birlikte bulmak mümkündür.

Derleyen : Taner Berkün

B II OEL
bauart: Heizot Tipi
(10 Ha 26 m²)

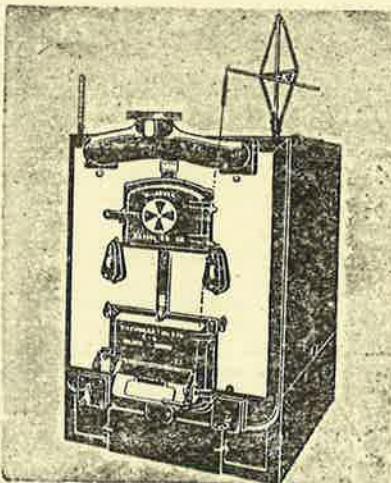
Döküm Radyatörlerden sonra, şimdi de...
Almanyanın en meşhur kalorifer kazanı fabrikası
Eisenwerk Hilden
 PATENTİ ve İŞBİRLİĞİ İLE İMAL EDİLEN
 SICAK SU VE ALÇAK TAZIYKLı BUHAR İÇİN
Döküm Kalorifer Kazanları

DÜNYANIN HER TARAFINDA OLDUĞU GİBİ
 MEMLEKETİMİZDE DE
 SATIŞA ARZEDİLDİ

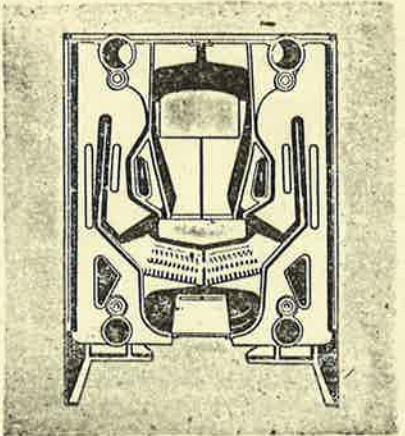
EN KÜCÜK YERE
 MONTE
 EDİLEBİLECEK
 ŞEKİLDE
 DÖKÜM DİLİMLERDEN
 MÜTEŞEKKİL

UCUZ
 UZUN ÖMÜRLÜ
 EKONOMİK
 KULLANIŞLI
 RAHAT
 YÜKSEK RANDIMANLI

B II SK
 boyut ve ber cina kömürü yakmaya elverişli
(10 Ha 26 m²)

**TÜRK DEMİR DÖKÜM
 FABRİKALARI A.Ş.**

Siparis ve Satış Merkezleri :

KOÇTAŞ TİCARET A.Ş.

MERKEZ TİCARET
 ANONİM ŞTİ.

Ankara, Ulus Meydanı, Koç Han
 Telefon : 10 04 50

Avrupa Ekonomik Konseyi Bozulur Gıda Maddeleri Standardları Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı

16-19 Haziran tarihlerinde yapılan mutad yıllık toplantıda karpuz, hıyar, lâhana ve dal çileği standardları Avrupa standarı olarak kabul edildi

Cenevre 20 — (Özel muhabiri-
mizden)

Avrupa Ekonomik Konseyinin Bozulur Gıda Maddeleri Standardlarını hazırlayan Çalışma Grubu 16-19 Haziran 1964 tarihleri arasında Cenevre'de mutad yarı yıllık toplantısim yapılmıştır. Bu toplantıya Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çekoslovakya, Danimarka, Alman Federal Cumhuriyeti, Fransa, Macaristan, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Polonya, Romanya, İspanya, İsviçre, Türkiye, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri, Birleşik İngiliz İmparatorluğu ve Yugoslavya'dan 39 delegen katılmıştır. Muhitel memleketlerin delegen sayıları 3-5 arasında olduğu halde Türkiye'den yalnız Türk Standardları Enstitüsü tarafından gönderilen TSE temsilcisi Prof. Dr. Sabahattin Özbek hazır bulunmuştur. Toplantıda OECD'yi Mr. Norman ve Müşterek Fazari da Mr. Delvaux temsil etmektedirler.

Toplantıdan sonra STANDARD okuyucularına bilgi vermesini rica ettiğimiz Prof. Özbek şu açıklamayı yapmıştır :

«Çalışma grubunun dört günlük toplantısına esas teşkil eden gündem yükseli idi ve 21 maddeyi ihtiya ediyordu. Gündem maddeleri içerisinde 12 bozulur maddenin (Meyve ve sebze) standarı tasarıları vardı. Ayrıca gruba bağlı teknik komiteinin çalışmalarına ve müstakbel programına ait rapor da gündeme yer almış bulunuyordu.

Grubun çalışmaları neticesinde karpuz, hıyar, lâhana ve dal çileği standardları Avrupa standarı olarak; kabuklu fındık, kabuklu badem, ve kışlık patates standartları iki yıllık geçici bir süre için rekoman dasyon olarak kabul edilmiş, kabuklu ceviz, iç ceviz, erik kurusu, kereviz ve Brüksel lâhnası standardlarının yeniden gözden geçirilecek noksası kısımlarının tamamlan-

ması için tasarıların eksperler komitesine iadesine karar verilmiştir.

mal olarak beş gün devam etmektedir.

Bilindiği gibi iç fındık standarı, diğer kabuklu meyvelerle birlikte Barselona toplantıda eksperler komitesi tarafından incelenmiştir. İlk toplantı yapılmış olan bu standart tasarısi diğer kabuklu meyvelerle birlikte tekrar eksperler grubunda görüşülecek ve bundan sonra Genel Kurula sunulacaktır.

Bu münasebetle Avrupa Ekonomik Konseyi Bozulur Gıda Maddeleri Standardları Çalışma Grubunun faaliyet şekli hakkında bilgi vermeyi faydalı bulduk.

Avrupa Ekonomik Konseyinde Cabuk Bozulur Gıda Maddelerinin Standardlarını hazırlamak üzere bir Çalışma Grubu teşkil edilmiştir. Bu grupta bütün Avrupa memleketleri temsil edilmektedirler. Ayrıca grup toplantılarına Avrupa'da bu konu ile ilgili teşekkürler de temsilcileri ile katılabilmektedirler. Bu güne kadar 30'a yakın Avrupa standarı hazırlayan grubun esas çalışma organları sunlardır :

- 1 — Çalışma Grubu Genel Kurulu
- 2 — Teknik Komite
- 3 — Eksperler Komitesi
- 4 — Sekreterlik

1 — Çalışma Grubu Genel Kurulu, grubun çalışmalarıyle ilgili son karar organıdır. Hazırlanan standart tasarıları burada en son şeklini alır. Grubu üye memleket temsilcileri teşkil eder. Grup başkanı veya yardımcıları genel kurulca bir yıl için seçilirler. Önceleri grup yılda bir defa toplanmaktadır. Ancak son yıllarda iş hacminin genişlemesi doğayıyla şimdî birisi Haziran diğer Kasım ayında olmak üzere yılda iki defa toplanmaktadır.

2 — Teknik Komite. Genel Kurul içerisinde seçilen belli sayıdaki üyelerden teşekkül eder. Buraya seçilmekte hiç şüphesiz memleketlerin seyahat imkânları büyük rol oynamaktadır. Biz mahdut olan imkânlarımız dolayısıyle bugüne kadar bu komite çalışmalarına katılmak için bir müracaatta bulunmadık.

Teknik Komite Genel Kurulun işlenmesini arzu ettiği konuları ele almaktı, standartlarla, yapılacak tadtılın ve ilâve tekliflerini inceleyerek Genel Kurula mütlâa hazırlamaktadır. İhtiyaçla göre yılda bir veya iki defa toplanmaktadır. Halen Belçika, B. Almanya, Çekoslovakya, Fransa, Macaristan, İtalya, İspanya ve Polonya temsilcileri teknik kurulu teşkil etmektedirler.

3 — Eksperler Komiteleri. Bu komiteler Genel Kurulca talep üzerine seçilen ihtisas komiteleridir. Raporörler tarafından hazırlanan standart tasarıları bu komitelerde incelenir ve bundan sonra Genel Kurula sunulur. Konuya ve memleketlerin konu ile ilgilerine göre eksperler komiteleri muhitel memleket temsilcilerinden teşekkül eder. Biz geçen devreden beri Kabuklu Meyveler Eksperler Komitesi çalışmalarına istirak etmekteyiz.

4 — Sekreterlik Cenevre'de ve Avrupa Ekonomik Konseyinin yeri olan Palais Nation'da daimî olarak çalışmaktadır. Grubun bütün yazı işlerini yürütür, toplantılar tertip eder.

Türkiye'nin son yıllarda standartlar çalışma grubuna muntazam olarak katılması memleketimiz memfaatlerinin korunmasında çok faydalı olmuştur.»

Prof. Özbek toplantıdan sonra hemen Türkiye'ye hareket etmiştir.

Ortak Pazar'da Son Standard Çalışmaları

Bu Topluluk ile Ortaklık Anlaşması imzaladığımıza göre,
Toplulukça kabul edilmiş olan standardlara uymak hususunda
gerekli hazırlıkları ve çalışmaları yapmak zorundayız

Standard Dergisinin 29uncu sayıda beyazlatılmış ve tam beyazlatılmış
yılında yayımlanan «İhracatin Artmasında Standardlaştırmanın Rolü»
başlıklı yazida, Avrupa Ekonomi Komisyonu (ECE) tarafından yapılan
gabuk bozulan gıda maddeleri ortak standardlarının Avrupa Ortak
Pazari (CEE) tarafından aynen kabul olunarak uygulamalarına geçildiği
belirtilmektedir. Bu standardları burada yeniden anmağı gerekliliğimiz
buluyoruz. Ancak, Ortak Pazar ile Ortaklık Anlaşması imzaladığımıza
göre bu standardlara uymamız gerektigine ve bu hususta gereken hazırlıklar
ve çalışmalar yapmamızın zorunlu bulunduğuna dikkati çekmek istiyoruz.

Bilindiği üzere, bu standardlar arasında elma, sofralık taze üzüm, seftali, narenciye, kuru fasulye standardları TSE tarafından Türk Standardı olarak kabul edilmiştir. Öbürlerinin de kabul edilmesi memleketimiz ihracatı bakımından faydalı sonuçlar verecektir. Bir yandan ECE, öte yandan da EEC standard çalışmalarına devam etmektedir. Standard Dergisinin 29uncu sayısında ECE'nin Barselona toplantısı ile ilgili haber bunun bir belirtisidir. Ortak Pazar Resmi gazetesi (Journal Officiel des Communautés Européennes) nin 19 Mart 1964 tarihli sayısında pırıngı ve çeltik standardı yayınlanmıştır. Bulletin de la Communauté économique Européenne'nin Nisan 1964 tarihli sayısının ekinde de pancar tohumu, ot tohumları, patates, ağaç inşaat malzemesi ile ilgili standard esasları, bunların satışlarını düzenlemek amacıyla, yayınlanmış bulunmaktadır.

Pırıngı standardı, Ortak Pazar ülkelerinde normal şartlarda istihsal olunan ve «Balilla» varyetesi bir tipi olan yuvarlak pırıngı için uygunacaktır. Pırıncı rutubet miktarı % 15, çeltikte % 14,5 olacaktır. Pırıncı yabancı madde oranı azami % 7 olup bunun % 1 i çeltik, % 3 ü kırık, % 3 ü de lekeli veya doğal kusurlu olabilecektir. Bunun dışında herhangi bir yabancı madde bulunmayacaktır. Beyazlatılmış pırıngılar ise % 3 tebesirli, % 3 kırmızı lekeli, % 1 benekli, % 0,50 lekeli ve % 0,125 de sarı tane bulunabilecektir.

Standard bütün üye ülkelerde tam olarak uygulanacaktır. Standardın ekinde kırık doğal kusurlu, kırmızı lekeli, benekli, lekeli tanelerden ne anlaşılaçığı belirtilmiş bulunmaktadır. Ayrıca 2 numaralı ekte de ya-

pırıngı tanımları verilmiştir.

Pancar tohumu ile ilgili direktifte göre Beta vulgaris L. nin şeker ve yem için kullanılan pancar tohumları düzen altına alınmaktadır. Bu tohumlarım alım satımı düzenlenirken standartina temel olan bilgiler de verilmiştir. Pancar tohumu içindeki yabancı tohumlar ağırlığın % 0,3 tünü, zararlı otlar tohumları ise bu oranın içinde % 0,1 i geçmeyecektir. Rutubet miktarı da % 15 olacaktır.

Ot tohumları ile ilgili direktif içinde su tohumlar ele alınmıştır:

1 — Gramineal (neciliye)

Agrostis spec.

Alopecurus pratensis L.

Arrhenatherum elatius L. J. ve C. Presl

Dactylis glomerata L.

Festuca arundinacea Schreb.

Festuca ovina L.

Festuca pratensis Huds.

Festuca rubra L.

Lolium spec.

Phleum pratense L.

Poa spec.

Trisetum flavescens L.

Pal. Beav.

2 — Leguminosae (bakliye)

Lotus coryculatus L.

Lupinus spec.

Medicago lupulina L.

Medicago Sativa L.

Medicago varia Martyn

Onobrychis sativa L.

Pisum arvense L.

Trifolium hybridum L.

Trifolium incarnatum L.

Trifolium pratense L.

Trifolium repens L.

Vicia spec.

Bunların asgari ağırlık safliği % 75 - 90, zararlı ot tohumlarının ağırlıktaki oranı Alopecurus pratensis L. Onebrychis sativa L. de % 1,5; Phleum pratense L. Medicago'larda, trifolium'larda ve Vicia al. spec'de % 0,5; Lupinus spec., Pisum arvense L. ve Vicia faba'da % 0,1; Lotus corniculatus L., Medicago Lupulina L. ve Trifolium repens L.'de % 8, geri kalan tohumlarda ise % 1 olacaktır.

Hububat tohumları ile ilgili direktif kapsamına ise sunlar alınmıştır:

Avena sativa L. (Yulaf)

Hordeum distichum L. (iki sıraklı arpa)

Hordeum polystichum L. (kışarpası)

Oryza sativa L. (Pırıngı)

Secale cereale L. (çavdar)

Triticum aestivum L. (yumusak buğday)

Triticum durum L. (sert buğday)

Triticum spelta L.

Zea mais L. (Mısır)

Patates ile ilgili direktifte de gestili yönden ele alınan patatesin standartı verilmekte, toleransları gösterilmektedir. Ağaç inşaat malzemesi direktifinde su ağaç nevileri esas alınmıştır.

Abies alba Mill. (Abies pectinata D. C.)

Fagus silvatica L.

Larix

Picea abies Karst. (Picea excelsa Link.)

Picea sitchensii Trautv. ve Mey (Picea menziesii Carr.)

Pinus nigra Arn. (pinus laricio Poir.)

Pinus silvestris L.

Pinus strobus L.

Pseudotsuga taxifolia (Poir.) Britt. (Pseudotsuga douglasii Carr.) Preudotsuga menziesii (Mirb.) Franco.

Quercus borealis Michx. (Quercus rubra Du roi)

Quercus pedunculate Ehrh. (Quercus robur L.)

Quercus sessiliflora Sal. (Quercus petraea Liebl.)

Populus

Direktifin ekinde asgari kalite türlerinde durulmuş, ayrıca menşe sahadetnamesi örneği verilmiştir.

Burada sözkonusu edilen standard ile direktiflerin metinleri, anılan belgelerden izlenebilir. Biz yalnız okuyucularımıza bilgi vermeyi uygun bulduk.

M. U.

**BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD
KURULUŞLARINI TANIYALIM**

ENDONEZYA STANDARDLARI DİVANI

(DEWAN NORMALISASI INDONESIA)

- DNI -

Doğuşu :

Hollanda Doğu Hind Adalarında standardizasyon etüdünü yapan teknik komite nin çalışma ve tavsiyesiyle 20.Aralık.1928 de bir tesis fonu meydana getirilmiş ve 24.Nisan. 1954 de buna millî dille «Jajasan Dânâ Normalisasi Indonesia» adı verilmiştir.

Teknik, sınai ve tarımsal mamûl ve ürünlerin standardlarını hazırlamak amacıyla kurulan tesis fonunun yönetimini ve mürakabesini Dewan Normalisasi Indonesia bürosu yapmaktadır.

Tesisin Üyeleri :

Tabii üyeleri; fona yılda (1800) Rupi aidat ödeyen özel kişi ve kuruluşlar,

Yardımcı üyeleri; fona en az (500) Rupi yardımında bulunan ve Kurulda istişari oya sahip özel kişi ve kuruluşlar,

Fahri üyeleri; fona malî bir taahhüdü bulunmadığı halde kendilerine tabii üyelerle eşit haklar tanınmış olanlardır.

Gelirler :

- 1 — Hükûmet yardımî
- 2 — Üye aidat ve yardımları
- 3 — Türlü yardımlar
- 4 — Olağanüstü gelirler ve bağışlar
- 5 — Yatırım faizleri

Teskilâti :

Standard bürosu, Genel Kurul üyeleri veya Hükûmet tarafından seçilen 20-30 kişiden ibarettir. Tesisin işlerini Genel Kurul adına standard bürosunuh kendi üyeleri arasından bir yıl için seçtiği ve Genel Kurulun da tasvip ettiği 7 kişilik bir icra komitesi yürütür.

Büro, bir müdürün yönetimi altında bir standard bürosu kurmuştur. Bu müdür aynı zamanda büro ve icra komitesinin sekreteri olup işlerin düzenlenmesinden ve ofisin malî yönetiminden sorumludur. İcra komi-

tesi muhasibine hesap verir, muhasip de kendisine tahsilât hususunda yetki verebilir.

Standardlarının Mahiyeti :

Hollanda Doğu Hindistanındaki standard bürosu kendi standardlarını yapıp yayınılamamıştır.

Bu hizmeti (HCNH) yapmıştır.

1949 yılı Aralık ayında Endonezya bağımsız bir cumhuriyet olduğundan buradaki standardizasyon bürosu millî standardları düzenleyip yayınılamağa başlamıştır.

Alâmeti Farikası :

Henüz tescil edilmiş bir alâmeti farikası yoktur. Kısa adı (DNI) dir.

İş Adamları

İKTİSAT GAZETESİ

okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 - ANKARA

Sanayi Kongresinde TSE Mensuplarının Konuşmaları

15-17 Haziran 1964 tarihleri arasında yapılan Sanayi Kongresinin ilk günü verilen bir tebliğ üzerine TSE Laboratuvar Müdürü Yük. Kim. Müh. Argun Dağcioğlu da söz almış ve standartizasyonun konu ile olan yakın ilgisi üzerinde durmuştur.

Bu ilginç konuşmanın özetini sunuyoruz :

1 — Sınai gelişmede ilmin ve teknikin yeri ve Türkiye'nin durumu konusunu incelerken standardizasyonun önemiyetini göz önünde bulundurmak lâzımdır.

2 — Hayat standarı yüksek olan memleketlerden Amerika Birlesik Devletlerinde sınai ve ziraî gelişme 19. yüzyılın sonlarına doğru, meslek ve is adamlarının duydukları standardlarda ihtiyacının kuvveten fiile çıkarılmasıyle elde edilmiştir.

3 — Memleketimizde de yabancı uzmanların geniş çaptaki tetkikleri neticesinde vaptıkları tavsiyelere uylarak Türk Standardları Enstitüsü kurulmuş ve çalışmalarını gittikçe hızlandırmaktadır.

4 — Standardizasyon geliştirilirken iki mevzuu elele yürütülmek gerekmektedir. Birlardan birincisi (Primary Standard) denilen esas standardlardır ki, ölçü birimleri ve ölçü aletlerinin kalibrasyonu ile istigal eden ve metroloji ilminin çerçevesinde bulunan faaliyetlerdir. Diğer ise (Commercial and Industrial Standards) denilen ticâri ve sınai standardlardır. Bu faaliyetler Türk Standardları Enstitüsü'nde gittikçe hızlandırılmaktadır.

Kongrenin son gününde Prof. Fethi Celikbaş tarafından verilen ve «Sınai Hizmetlerin Gelişmesi Yönünde Amme Müsesesi Kurulması Zorunluluğu» konulu tebliğ üzerine TSE Basmüsaviri İbrahim Kutlutan söz almış ve «Sınai Araştırma ve İşbirliği Enstitüsü» adı verilecek yeni bir Kamu Kurumu kurulmasını teklif etmiştir.

1964 SANAYİ KONGRESİ

15 - 17 HAZİRAN'DA ANKARA'DA YAPILAN KONGREDE
MEMLEKETİMİZİN SINAİ GELİŞMESİ İLE İLGİLİ
CEŞİTLİ KONULAR ELE ALINDI

Sanayi Bakanlığı, Odalar Birliği, Devlet Planlama Teşkilatı ve Makina Mühendisleri Odasının ortaklaşa düzenledikleri 1964 Sanayi Kongresi 15-17 Haziran 1964 günlerinde Ankara'da Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi salonunda toplandı.

Kongreyi Basbakan İsmet İnönü bir konuşma ile açtı. Kalkınmada sanayinin önemli rolüne değin Basbakan, «sanayimizin kalkınması, devlet ve özel sektör olarak emniyet i-

çinde verimli bir şekilde çalışmalımızı birleştirmeye bağlıdır. İtimat havasının iktisadi hayatımızda çalışanların hepsinde bulunması gelişmemizin ilk şartıdır» demiştir.

Basbakanın ardından Sanayi Bakanı Muammer Erten bir konuşma yapmıştır. Bakan, memleketimizde sanayinin tarihçesini yaparak sözlerine başlamış ve daha önce yapılan kongreler hakkında bilgi vermiştir. Bu kongrenin özellikle hakkında ise Bakan şunları söylemiştir: «Bugün başlıyan 1964 Sanayi Kongresinin ayırıcı niteliği, yeni planlı kalkınma devresine girişimizden sonra, bu planın ilk uygulama yılı geçirdiği bir devrede yapılmış olmalıdır. Bu itibarla, yukarıda andığımız eski kongrelerin sınai gelişmeye dönük ve daha çok heyecanlı ve samimi bir araştırma niyet ve imani yerine, bu kongrede, geçmiş araştırmalarдан yeteri derecede faydalanan, yerini ve yolunu bulmuş, hedefi kesin ve rakamlara dayamış olarak ortaya konmuş bir uzun vadeli kalkınma planı, bu plana dayandırılmış aydınlık bir hükümet programı, sağlam bir zemin olarak dışincelelere dayanak olmaktadır. Bugün artık, sınai gelişmemizi hangi usullerle sahiyalım sorusu yerine, sınai gelişmeyi sağlayıcı plan tedbirlerimizi süratlendirmek

(Devamı 28. sayfede)

YAYINLARI

No.	Standardın adı	Fiyatı TL.	No.	Standardın adı	Fiyatı TL.
TS. 1	Yarı mamül elektrolitik bakır tel	3	TS. 42	Seftali	6
TS. 2	Sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	4	TS. 43	Eldokusu Türk halları	14
TS. 3	Örgülü bakır tel	3	TS. 44	Elektrik el lambaları	5
TS. 4	El aletlerinden kazmalar	8	TS. 45	Rozas	4
TS. 5	Celik cekic, varyoz ve baskılar	25	TS. 46	Kontrplák	4
TS. 6	Küçük su tesisatından valfler (musluklar)	27	TS. 47	Kontrplák nümune alma ve muayene metodu	4
TS. 7	Pesel boru ve parçaları	10	TS. 48	Fındık	15
TS. 8	Bergman boru ve parçaları	16	TS. 49	Yalıtkan serit	4
TS. 9	Stalpanzer boru ve parçaları	15	TS. 50	Busonlu sigorta	10
TS. 10	Kır-döküm pis su boruları	11	TS. 51	İgne yapraklı yapı kerestesi	8
TS. 11	Temper-döküm boru rakkorları (fittingler)	26	TS. 52	İgne yapraklı yuvarlak yapı kerestesi	4
TS. 12	Kurşun akümülatör	21	TS. 53	Hasep nümune alma ve muayene metodu	16
TS. 13	Kuru pil ve bataryaları	10	TS. 54	Sabun	13
TS. 14	Kır-döküm basıncı borular (savurma ve düşey) ve boru özel parçaları	67	TS. 55	Evlerde ve sanayide kullanılacak petrol endüstrisi sivilastırılmış hidrokarbur tezzi tüpleri	4
TS. 17	Yarı sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	4	TS. 56	Ağac tel direkleri	6
TS. 18	Yumusak çekilmiş veya tavlanmış elektrolitik bakır tel	5	TS. 57	Telefon ve telgraf hatlarında kullanılan porselein izolatörler	6
TS. 19	Portland cimentoları		TS. 58	Fluoresan lâmba balastları	13
TS. 20	Yüksek firin cüruf cimentoları		TS. 59	Tornavidalar	22
TS. 21	Beyaz portland cimentoları	6	TS. 60	Pensler ve kerpetenler	23
TS. 22	Moloz bağlayıcı		TS. 61	Vida bicimleri (formlar)	23
TS. 23	Cimento nümune alma metodu		TS. 62	Helisel matkap ucları	56
TS. 24	Cimento teknik muayene metodu	11	TS. 63	Marangoz matkap ucları ve burular	64
TS. 25	Tras		TS. 64	Odun lifi levhalari	3
TS. 26	Traslı cimento		TS. 65	Odun lifi levhalari nümune alma ve muayene metodu	5
TS. 27	Tras standartı kireç tozu	6	TS. 66	Pompalı gazocağı	39
TS. 28	Tras nümune alma metodu		TS. 67	Pürmüz lâmbaları	27
TS. 29	Tras teknik muayene metodu		TS. 68	Marangoz rendeleri	30
TS. 30	İnşaat kireçleri		TS. 69	Perno, pim, sıkma kovanları ve gupilyalar	43
TS. 31	İnşaat kireci nümune alma metodu	7	TS. 70	Yansıtıcı taşınabilir elektrik sobaları	5
TS. 32	İnşaat kireci teknik muayene metodu		TS. 71	Elektrik el üteleri	8
TS. 33	Kum		TS. 72	Yemeklik zeytinyağı	9
TS. 34	Turunciller	12	TS. 73	Ahsap parkeler	5
TS. 35	Yalıtılmış iletkenlerde ve kablolarda kullanılan yalıticı kılıflar ve dolgu maddesi	2	TS. 74	Elektrik süpürgeleri	6
TS. 36	Yalıtılmış iletkenlerde ve kablolarda kullanılan kağıt	3	TS. 75	Ev tipi elektrik ocakları	8
TS. 37	Yalıtılmış iletkenlerin muayene metodu	6	TS. 76	Nominal gerilimi 1000 V'a kadar elektrik hava hatları için porselein izolatörler	9
TS. 38	Yalıtılmış iletkenlerin yapısı	8	TS. 77	Depolu elektrikli su ısıtıcıları	10
TS. 39	Hazır yağılıboya	5	TS. 78	Raybalar	50
TS. 40	Elektrik iç tesisatında kullanılan iki kutuplu fis ve priz	7	TS. 79	Rondelalar, halkalar ve emniyet sacları	36
TS. 41	İç tesisatta kullanılan 250 V. ve 10 ampere kadar elektrik anahatları	8	TS. 84	Elektrikli ekmek kızartıcıları	5
			TS. 89	Salyangoz	3
			TS. 100	Elma	5
			TS. 101	Sofralık üzüm	4
			TS. 141	Kuru fasulye	5
			TS. 142	Nohut	6
			TS. 143	Mercimek	4

TSE Hazırlık Gruplarında

(Başтарafı 9. sahifede)

- ★ Bunların yanı sıra civiler standarı tasarısı da ilgili yerlerden alınan mütaleaların işığı altında olgunlaştırılmış ve tasarıya son şekli verilerek Teknik Kurul'a sunulmak üzere hazırlıklar tamamlanmıştır.

MEVZUAT :

Mevzuat Hazırlık Grupu da geçtiğimiz ay içerisinde havale edilen çeşitli konular üzerinde çalışmış, bu arada TSE Görev ve Sicil Talimatı hazırlanmış, Demirbaş Eşya Talimatı üzerindeki çalışmalar son sahaya gelmiştir.

LABORATUVAR :

ISO/TC 48 sayılı Teknik Komite'nin laboratuvar cam eşyasi ile ilgili tezhipat konularında hazırlıarak ISO üyesi ülkelere gönderdiği 7 çeşit standard tasarısı hakkındaki görüşlerimiz Prof. Dr. Tarık Somer tarafından uzun etüdler sonucunda hazırlanarak Enstitütümüza kanalıyla gönderilmiştir.

Bu defa gönderilen ISO dokümanlarında bildirildiğine göre, mütalealarımız ilgili Komitenin yayını olarak Üye ülkelerin bilgilendirme sunulmuştur.

Sabun ve Sentetik temizleme maddeleri

(Baştarafı 6. sahifede)

lar teşkili ile metalik yüzeylerde koruyucu olarak hizmet eder. Bu da bulasık ve çamasır gibi yıkama makinelerinin korunması bakımından önemlidir.

Üzerinde inceleme yaptığımız çeşitli yabancı kaynaklı detarjant müstahzarlarının hemen hepsinde bu maddenin bulunmasına rağmen, yerli piyasada isim yapmış detarjant kompozisyonlarının ise hiç birinde tesadüf edilmemiştir. Memleketimizde daha çok, ucuuluğu ve imalattaki kolaylığı dolayısıyle solvey sода ve bikarbonat tercih edilmektedir, hatta içlerinde önemli miktarda yemek tuzu bulunanları dahi rastlanmıştır.

Soda, perborat ve fosfatlarda, yardımıcı madde olarak su yumuşatma etkili olmakta özellikle pamuklu kumasların temizlenmesinde yardımçı olmaktadır. Böylece aktif maddenin temizleme kabiliyetini artırmakta hem de suların serlığını gidermektedir.

Sentetik detarjantların yukarıda açıklananlardan başka önem kazanmalarında rol oynayan faktörleri arasında, ucuzlukları, kullanma kolaylıkları ve sert sularda, yumuşak sularda olduğu kadar etkin olmaları gibi hususlar da sayılabilir. Bu suretle sabunlara oranla daha etkili olmakta ve daha geniş kullanma alanı bulunmaktadır.

Sentetik detarjantlar son yıllarda memleketimizde de her gün daha fazla tutulmakta ve genel olarak anionik ile kısmen nonionik yüzey aktif maddelerinden elde edilmektedir.

Bu bakımından kimyasal bileşimleri, etkileri, kullanma alanları çok çeşitli olan yüzey aktif maddelerden yalnız temizlik amacıyla kullanılan sentetik deterjant kompozisyonları için bir standart hazırlanması artık bir zorunluk olmuştur.

Türk Standardları Enstitüsünde de konu üzerinde önemle durularak, kamu yararı yönünden memleket içinde bir sentetik deterjant standartı için çalışmalar yapılmaktadır.

1964 Sanayi Kongresi

(Baştarafı 26. sahifede)

İçin nasıl davranışım sorusu üzerinde ve istikametinde çalışmak gerekmektedir.»

Kongrede, sınai gelişme ile ilgili çeşitli konular ele alınmıştır. Sanayi Bakanının konuşmasından sonra Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Ziya Mütessinoğlu, Kalkınma Planı ile sanayinin ilgileri üzerinde durmuştur. Birinci gün öğleden sonra Doç. Dr. Orhan İşık, bilim ve teknünün sanayi ile ilişkileri konusunda konuşmuştur. Bu tebliğ üzerine söz alan Argun Dağcıoğlu, bu konuda TSE görüşünü açıklayan bir konuşma yapmıştır ki bunun bir özeti okuyucularımıza komşu stütünde veriyoruz. Günün son konuşmasını yapan Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Bülent Yazıcı sermaye ve kredi konusunu ele almıştır.

Kongrenin ikinci gününde Prof. Orhan Dikmen sınai gelişmede vergilerin etkisini incelimiş, ikinci bir tebliğinde ise yabancı sermaye konusunu ele almıştır.

Üzerinde konuşmuştur. Aynı gün Hulki Alisbah vergiler arasındaki mevzuatın sanayi üzerindeki etkilerini belirtmiş, Yük. Müh. Şalın Coşkun ise sanayide öncelik meselesinde görüşlerini açıklamıştır.

Üçüncü gün ilk konuşmayı Memduh Aytur yapmış, sanayimizin dış ilgileri üzerinde durmuştur. İkinci konuşmayı yapan Prof. Fethi Çelikbaş ise sınai gelişmede yeni bir kamu teşkilatına lüzum olmadığını, mevcut teşkilatın düzenli çalışmalar gerekligini, özel sektörün de kendisi kendine teşkilatlanması gereğine dokunmuştur. Bu konuda TSE'den İbrahim Kutluhan da kişisel görüşlerini belirtmiş, bir teklif yapmıştır. Son konuşma sanayinin enfestrükturet yatırımlarile ilgili olarak Behçet Osmanağaoğlu tarafından yapılmıştır. Daha sonra serbest konuşmalara ayrılan saatte çeşitli ve ilginç önerilerde bulunulmuştur. Kongre, Sanayi Bakanının konuşmasıyla kapanmıştır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BAŞYAZARI
FARUK A. SÜNTER

UMUMİ NESRİYAT MÜDÜRÜ
VE BU SAYIDA NESRİYATI
İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :

MUZAFFER UYGUNER

Md. Yardımcısı :
İ. Taner BERKÜN

BASILDIĞI

Y E R : Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası — ANKARA

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
T E L E F O N : 12 09 17

POSTA KUTUSU : 73 Bakanlıklar — ANKARA

İLÂN TARİFESİ

Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Arka kapak içi 1000 lira. İlâve renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E S A R T L A R I

ADİ POSTA

Yılhk 6 ayhk Sayısı	12 Lira 6 Lira 1 Lira
---------------------------	-----------------------------

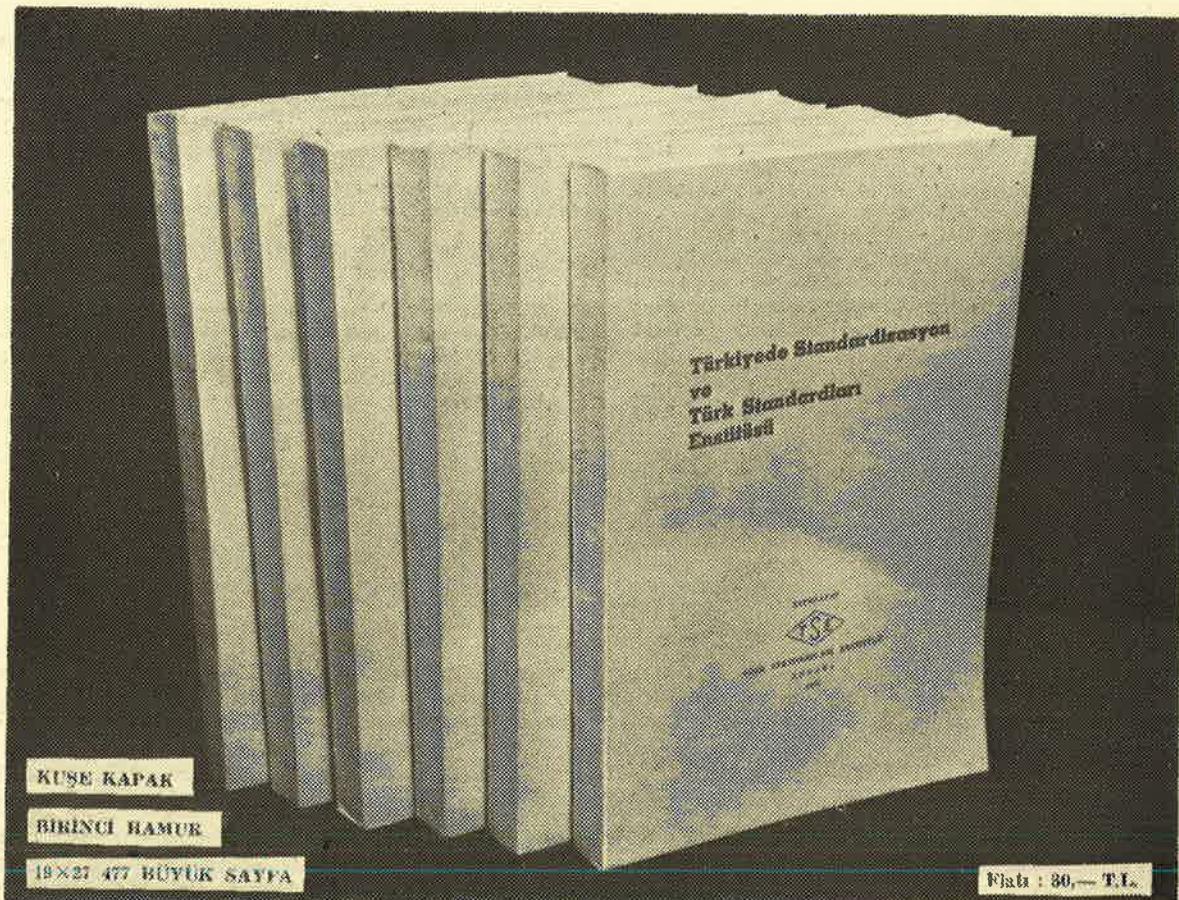
UÇAK POSTASI

Abone bedeline uçak postası ücreti İlâve edilir
--

Yazilar, Derginin ve yazarın adı anılarak İktibas olunabilir

TSE'NİN YAYINLADIĞI YENİ BİR ESER

**TÜRKİYEDE STANDARDİZASYON
VE TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ**

Memleketimizde her zaman başvurulacak ilk standardizasyon el kitabı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ, GİRİŞ : Standardizasyon, Anlam ve Kavram, Standardizasyonun Gerekliği, Standardizasyon ve Kalite — **BÖLÜM I** : TSE'den Önce, 1930 Yılına Kadar Memleketimizde Standardizasyon Çalışmaları, 1705 Sayılı Kanun ve Gerekçesi, Mürakabe Tüzükleri ve Uygulamaları, 1705 ve 3018 Sayılı Kanunlar Dışındaki Standard Çalışmaları — **BÖLÜM II** : TSE'nin Doğuşu, Ön Çalışmalar, Standardizasyon Sisteminde Değişiklik İhtiyacı, Standardizasyon Uzmanı Mr. STUREN'in Getirilmesi, TSE'ye Doğru TSE'nin İlk Kuruluş Tadilatı, Türkiye Odalar Birliğine Bağlı Türk Standardları Enstitüsünün Kuruluşu — **BÖLÜM III** : TSE'nin Gelişmesi, 132 Sayılı Kanundan Önce, TSE'nin İlk Kurulus Kanunu Tasarısı, Türk Standardlarının Tatbiki Hakkında Nizamname, 132 Sayılı TSE Kurulus Kanunu Tasarısı — **BÖLÜM IV** : 132 Sayılı TSE Kurulus Kanunu Yürürlüğe Girdikten Sonraki Durum, Geçis Dönemi — **BÖLÜM V** : Dış Münasebetler; TSE'nin Milletlerarası Kuruluşlarla Münasebetleri — **EKLER** : Küse Kağıt üzerine TSE'nin Gelişimine ait 18 Fotoğraf, II. Sultan Beyazid'in Fotoğrafi ile Birlikte Daha Önce TSE Tarafından Yayınlanan ve Mevcudu Hemen Tükenen KANUNNAME-I İHTİSAB-I BURSA Adlı Brosürün Tamamı, Standardizasyonla ilgili kararnameler, nizamnameler v.s.

İsteme adresi : Türk Standardları Enstitüsü — Necatibey Caddesi — Ankara (Ödemeli gönderilir)

SUMMARY OF CONTENTS

THIS ISSUE

In the editorial of this issue, Faruk Sünter explains the need for Turkey to conform to the standards issued by the Common Market and OECD in order to be able to export her produce to these countries.

The biography given of standardization personalities started in the previous issue with Faruk Sünter, is continued in this issue with the publication of the biographies of two previous General Secretaries.

PARTICIPATION IN OECD

p. 3

In this article Mr. Faruk A. Sünter explains that being the member and representative of Turkey at ISO and IEC works TSE in cooperation with the national standardization institutes of other members countries. In this way, the bringing of the work of TSE closer to other countries in respect to standards is facilitated. The day ISO and IEC recommendations are taken as a basis for all national standards «World Standards» will be born.

Agricultural standards for European countries, on the other hand are prepared at ECE. These standards are finalized by OECD.

Turkey also has entered OECD. Turkey's exports, for the time being, are comprised mostly of agricultural products. Therefore, Turkey must conform to OECD standards when preparing its export goods. For this reason, it is necessary for us to participate in the meetings of ECE while the first draft standards are being prepared and to explain our problems and views, to get the meeting to accept the properties of our products, then to attend Sub-committee meetings and to defend our views at the OECD advisory groups. That is what our competitors are doing. We must ensure the future of our products by making the necessary efforts today.

It is with regret that he points out that, until TSE took this point up, very few authorities were aware of such a need.

Mr. Sünter proceeds to say that even now a solution has not been found for this problem.

SOAP AND SYNTHETIC PRODUCTS FOR CLEANING

p. 6

For many years, soap was the only product used for cleaning purposes. vegetable oils and animal fats used in the production of soap is food for humans before everything else. In view of the ever-increasing population in the world, it seems to be a great waste to manufacture soap when its ingredients are so expensive and are needed so desperately as food.

During the First World War, shortage of food in Germany forced the scientists to find synthetic products to replace soap. The first scientist who invented a synthetic cleaning material in 1917 was Fritz Gunther. From then on, great improvements were made on such materials, and they have become a very important branch of today's industrial chemistry in respect to both their chemical structures and their analysis.

The article continues giving technical details on detergents and concludes by saying that they are here to stay due to their inexpensiveness and easy use in all kinds of water, and for this reason TSE is considering preparing a Turkish standard for detergents made in Turkey.

Prof. Dr. NECMİ TANYOLAC

p. 7

He was born in Bursa in 1918. After graduating from the Military Lycee of Bursa, he attended Robert College in Istanbul.

bul. After graduating from this college, he studied electrical engineering at and received a doctor's degree from Purdue University in the U.S.

For several years he worked in Germany's AEG Factories, Kirikkale's Military Factories and Alis Chalmers Factories in the U.S.A. as an electrical engineer. Between 1951-1954, he worked as the Organization and Training Director of M.K.E.K., as the industrial Counsellor of the Economic Cooperation Organization of the Ministry of Foreign Affairs while teaching at the Technical Teachers School in Ankara. He further worked as an industrial counsellor at the Union of Chambers of Commerce and Industry.

In 1954 he became the first Secretary General of TSE established within the Union of Chambers.

In 1957 he became the Secretary General of the Middle East Technical University.

While working as the administrator of the industrial and economic companies that he helped establish, he has worked as the President of the Board of Directors of the Technical University Electrotechnical Association since 1958 and as the President of the Robert College Research Center since 1962.

Prof. Tanyolac has interested himself in the problems of standardization since TSE was founded.

His publications, among which are several books of high value and articles which appear in various newspapers, magazines and bulletins, are a valuable source of information for everybody.

IBRAHİM KUTLUTAN

p. 7

Ibrahim Kutlutan was born in Afyon in 1901 and graduated from the Forestry College in 1919 and became a forestry engineer.

After working in this branch for 12 years, he resigned from the Forestry Economic Bureau's Directorate and after joined the Is Bank.

As at the same time he passed the examination for land registry engineering, he also worked as a land registry engineer in Izmir and Ankara.

After that he worked in the Ministry of Commerce for four years and as the General Director of Cukurbilik in Adana.

Then, for 7 years he worked in the Ankara Municipality, thus completing his years of work with the government.

In 1958, Ibrahim Kutlutan joined TSE as a counsellor, then he became the Secretary General of the Institute.

He has written several valuable books on forestry and many articles on standardization.

M. UYGUNER'S ARTICLE HAS BEEN REPRODUCED IN (COURRIER DE LA NORMALISATION)

p. 8

AFNOR has reproduced in the March-April 1964 issue of the «Courrier de la Normalisation», nr. 176, the very interesting article on «The Question of Colour in Carpets» prepared by Muzaffer Uyguner for the November 1962 issue of «STANDARD». The AFNOR magazine also reproduces the photos of two carpets, one secured from the Izmir Chamber of Commerce and one from the «Standard» Magazine.

ISO Marks

p. 9.

As requested by ISO, formalities for the registration of the 3 different ISO marks have been put into motion with the Ministry of Industry.

VELİD İSFENDİYAR NOMINATED TSE GENERAL SECRETARY

At the meeting of the TSE Board of Governors, which convened following the 29 May meeting of the General Assembly, Mr. Veliid İsfendiyar was nominated the new General Secretary of TSE, following his year's service as Chief Consultant.

TSE STAND AT INDUSTRY CONGRESS MEETS WITH SUCCESS

The TSE publications which were exhibited and put on sale at a recent Industry Congress in Ankara were received with great interest by the participants and public. On this occasion information regarding the sale of ISO and IEC Recommendations and standards of other standards institutions was also given.

TSE PREPARATORY GROUPS

p. 9

During the May meeting of TSE's General Assembly, the chairmen of the 10 Preparatory Groups were re-elected for a further period of 3 years.

This article goes on to describe the activities of these 10 groups during the month of June.

SAMPLING

In order to check whether a product complies with its standard, it is the normal procedure to take a sample and study it.

Whatever decision is reached about the sample is considered true for the whole lot of that product. Therefore, the value of a product is highly dependent on the sample.

Therefore a sample has to have the properties adequate to judge the quality of a product. Consequently, methods have been established to show how and when and in what manner samples should be taken.

With the increase of standardization in our country, it is natural to expect that sampling methods will be followed as closely as possible.

ANIMAL HUSBANDRY CONFERENCE

p. 12

TSE General Secretary Veliid İsfendiyar participated in the Congress on Animal Husbandry, sponsored by the Union of Chambers, which took place between 3-6 June, 1964.

VEGETABLE OILS

p. 12

At a meeting held at the State Planning Organization on June 3rd, with the participation of the representatives of the Ministries and Universities concerned as well as representatives of industrial, economic and research Institutions and the Turkish Standards Institution, the subject for discussion was the production and consumption of vegetable oils, capacities of factories, and qualities and export possibilities of such oils.

The point stressed was the need of standardizing the vegetable oils produced in our country, and promoting them in foreign markets.

MEASURES TO PROMOTE THE SALE ABROAD OF OUR ALCOHOLIC DRINKS

p. 13

On 4th June 1964, a meeting was arranged at the State Planning Organization on the subject of Turkish Drinks.

At the meeting, the relation between production and consumption of alcoholic drinks, production capacity and quality and demand for our drinks in foreign markets were discussed in detail.

Particular attention was paid to wine with a view to the exporting possibilities of privately or monopoly produced wine.

Among the measures to be taken for this purpose were:

1. Preparation of standards for wine;
2. Maintenance and protection from disease of vineyards;
3. Organizing wine producers;
4. Promotion activities abroad to increase sales of Turkish wine;
5. The procurement of bottles, labels and corrugated boxes, domestically, in order to be able to export bottled wine

6. Entrusting IGEME (1) with the detailed study of export possibilities of wine.

ROSE OIL IS TO BE STANDARDIZED

p. 13

The Ministry of Commerce attaches great importance to our rose oil production and its sale at high prices in foreign markets.

A meeting arranged for this purpose by the Foreign Trade Department of the Ministry was attended by the representatives of the departments concerned of the Ministry, IGEME, the Istanbul and Isparta Chambers of Commerce, and the representatives of the Isparta Rose Oil Producers Sales Cooperative.

It was agreed at the meeting that:

- In order to fetch the best price for our rose oils abroad, their physical and chemical properties should be established;
- Laboratories should be set up for this purpose;
- A group of experts should be formed to inspect and examine the oils;
- A specific regime should be set up for sale of rose oils;
- The work of Chambers of Commerce in rose oil-producing regions should be coordinated;
- Standards for rose oils should be set up at the first opportunity.

STANDARDS FOR TABLE GRAPES

p. 14-15

One of our products whose export has increased considerably during recent years is table grapes. The present export figure for table grapes is 6500 tons per year. In the Five-Year Development Plan it is foreseen that in 1967, export of table grapes will reach 15,000 tons per year.

The standard for table grapes was approved by the TSE Technical Council on 5th April, 1964. In practice, standards for packing have already been implemented for the past two or three years.

The standard for table grapes was prepared in the light of the provisions of the OECD standard for this commodity.

The standard is divided into the following parts:

- Subject, Description, Scope
- Classification, properties.

According to this standard, grapes are classified according to their varieties, properties, size of fruit and weight of bunches.

- Maturity
- Tolerances
- Packing.

STANDARD FOR TINS FOR CANNED FISH

p. 16-17

The above-mentioned standard was approved by the Technical Council on 25 March 1964.

A wide interest was shown towards the standard and extensive comments were received from such institutions as canning factories, the Meat and Fish Office and Chambers of Commerce and Industry, to which the draft standard was forwarded to be studied.

The most important request received from those interested concerned the extension of time to be allowed before the standard is enforced. In order to allow sufficient time for the canning factories to adapt themselves to the standard and not to delay exports more than necessary, the TSE Technical Council agreed to allow 6 months from the publication of the standard before its compulsory enforcement.

At present tins used for canned fish are of a great variety. The new standard will ensure uniformity in volume, workmanship and material used in the manufacture of this.

So far canning factories have been manufacturing their own tins as far as possible. The new standard will facilitate mass production of this, especially after production of tin begins following the completion of the Eregli Steel Works in 1965, as it will no longer be necessary to import the raw material for this.

(1) Center for the Study of Promotion of Exports.

INTERNATIONAL RECOMMENDATION ON UNSHELLED HAZEL NUTS

p. 19

In this article, Prof. Dr. Sabahattin Özbe^k, TSE's delegate to OECD's Working Group on Perishable Foods which met in Geneva from 16-19 June, reports the following on the discussions held on the above subject.

Considerable discussion and argument followed the Turkish delegate's proposal that as regards degree of humidity, the existing figure of 12 % be reduced to 9 %. Prof. Özbe^k's insistence on this point met with great objections due to the difficulties which would be experienced by countries using different types of drying systems. However, this proposal is under serious study.

The proposal that the qualities of hazel nuts be classified according to size was rejected by the Turkish delegate on the grounds that this criteria would be a disadvantage to the buyer countries; this was demonstrated by samples of Turkish hazel nuts, of which the shells were large but the actual nuts were very small. The interest provoked among the buyer countries of OECD in this fact will lead to the further study of this question.

According to Prof. Özbe^k's article, the Turkish standard on Hazel Nuts is more detailed and complete than the OECD recommendation which was adopted by the meeting for a trial period of two years.

During this time, this OECD recommendation can be modified and amplified, especially with the assistance of Turkish experts.

On the same page the main points of this OECD recommendation are outlined under the following headings :

- Description:
- Selection by size;
- Tolerances.

APPOINTMENT OF NATIONAL DIRECTORS

p. 20

Dr. Eng. Albino Zamboni has been appointed the new Director of the Ente Nazionale Italiano di Unificazione (UNI) to replace the late Dr. Rossi. A letter of congratulation has been sent to the new Director by President Sunter.

Mr. Ick Ho Um is nominated as the new Director of the Korean Bureau of Standards (KBS) in succession to Mr. Dong Woon Suh.

Dipl. Ing. NIKOLAUS LUDWIG - DIRECTOR OF GERMAN STANDARDS INSTITUTE

p. 20

Prof. Dr. A. Zinzen retired from the German Standards Institute, of which he was Director, at the age of 70. Dipl. Ing. N. Ludwig has replaced him since 31st December, 1963.

Dr. Nikolaus Ludwig was born in Moscow of German parents. He completed his education in Berlin.

In 1938 he joined the Federal Institute for Testing Materials in Berlin, Dahlem.

In 1943 he became the chief of Machinery Technology.

In 1948 he formed the Technical Committee for Testing Materials.

In the meantime Nikolaus Ludwig formed many other technical and similar committees. Later he arranged these committees to work as five superior working groups on Materials and Testing.

The knowledge he possesses and his character make him a very suitable choice for the Directorship of the German Standards Institute.

TSE'S PARTICIPATION IN OECD MEETING ON PERISHABLE FOODS

p. 23

At the meeting of OECD's Working Group on perishable foods which was held in June in Geneva and which was attended by 39 delegates from 20 Countries, Turkey was represented by a member of TSE's Agricultural Preparatory Group, Prof. Dr. Sabahattin Özbe^k, of the Faculty of Agriculture of Ankara University.

European Standards for melons, cucumbers, cabbages and strawberries were accepted during the course of this meeting and two-year period recommendations were agreed upon for unshelled hazel nuts and almonds and winter potatoes.

The draft standards prepared on unshelled and shelled walnuts, dried plums, celery and Brussels Sprouts were sent to a Committee of Experts for further study.

The draft standards for shelled hazel nuts and other shelled nuts, which were studied at the May meeting in Barcelona, were examined at this meeting and were also referred to a Committee of Experts before being submitted to the OECD General Assembly for acceptance.

LATEST STANDARDIZATION ACTIVITIES IN THE COMMON MARKET

p. 24

In our last issue, we mentioned that standards for perishable goods made by ECE were accepted by the Common Market. Since we have also joined the Common Market, we should make the necessary preparations to adhere to the same standards.

As is known, from among these standards, the standards for apples, table grapes, peaches, citrus fruits and dry beans have been accepted by TSE as Turkish Standards which will be beneficial for Turkey's exports.

The latest activities of ECE and the Common Market are grouped around standards for rice, beet seeds, grass seeds, potatoes and goods of wooden materials.

STANDARDS BUREAU OF INDONESIA - DEWAN NORMALISASI INDONESIA (DNI)

p. 25

Upon the recommendation of the technical Committee which was established to study standardization problems in the Dutch East Indies, a fund was established in 1928 for standardization purposes to be administered by the Bureau of Dewan Normalisasi Indonesia.

The natural members are private persons and institutions who pay a fee of 1800 Rupees per year.

The revenue of the Bureau is derived from :

1. Government subsidies;
2. Fees and contributions paid by members;
3. Miscellaneous allocations;
4. Extraordinary revenues and grants;
5. Interests received on investments.

The Standards Bureau has a General Council of 20—30. The Bureau is run by an executive committee of Dewan.

Since 1949, when Indonesia became an independent Republic the Standards Bureau has prepared national standards.

The Bureau does not have a registered trade mark, but its short name is DNI.

INDUSTRY CONGRESS

p. 26

At the Industry Congress which took place in Ankara from 15-18 June, the opening speech was made by Prime Minister Ismet İnönü, followed by the Minister of Industry. During the course of this meetings, speeches were made by two representatives of TSE.

PLACE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY IN INDUSTRIAL DEVELOPMENT IN TURKEY

p. 26

(Speech given by TSE representative, Argun Dağcioglu, M.S. at the Industry Congress held in Ankara)

In this speech, Argun Dağcioglu, stresses chiefly the importance of standardization and working methods while studying the place of science and technology in industrial development.

He went on to point out the need of small industries to manufacture standard parts for equipment as such ice boxes, washing machines, and other equipment which is being manufactured locally.